

APERITIFF

02 SĂMBĂȚĂ • 13 IUNIE • 2026

28-30 ENGLISH PAGES

REGINA ȘI MAREA VIEȚI ÎN DERIVĂ

Regizorul Lance Hammer revine pe marele ecran după aproape două decenii, cu *Regina și Marea*, premiat la Berlină în 2026 cu Ursul de Argint – Premiul juriului și Ursul de Argint pentru cel mai bun rol secundar pentru Anna Calder-Marshall și Tom Courtenay. Vulnerabilitatea și neputința sunt teme cheie în acest film care o are pe afiș și pe actrița Juliette Binoche.

▶
3

▶
04
05

A început TIFF.25

Cea de-a 25-a ediție a TIFF a avut deschiderea oficială aseară, în Piața Unirii din Cluj-Napoca, în prezența Nadei Comăneci, a echipei filmului *3 zile în septembrie* și a peste 3.000 de spectatori.

▶
14

Teen Spirit. Gen Z în focus

TIFF oferă spațiu pentru noua generație de cinefili prin programul Teen Spirit. Anul acesta va exista un calendar al festivalului conceput integral de tineri, cu proiecții, ateliere și tâguri.

BILETE TIFF.25

VÂNZAREA BILETELOR:

ONLINE, pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, TIFF Official APP. Biletele cumpărate prin sistemul online sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, **8 iunie 2026: Cinema FLORIN PIERSCIC**, Piața Mihai Viteazul, nr. 11 / **Cinema VICTORIA**, B-dul Eroilor, nr. 51 / **Piața Unirii** / iar din 12 iunie în: **Cinema ARTA**, str. Universității, nr. 3

Programul casierilor:
Luni, 8 iunie – Joi, 11 iunie: 11:00 – 19:00;
Vineri, 12 iunie – duminică, 21 iunie: 09:00 – 23:00.

ATENȚIE!

Recomandăm procurarea biletelor online.

Vor exista doar patru puncte de vânzare a biletelor, la Cinema Florin Piersic, Cinema Victoria, Cinema Arta și în Piața Unirii, ce vor fi deschise pe toată perioada de desfășurare a festivalului, conform programului de mai sus. Toți posesorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casieriele festivalului, din aplicația mobilă TIFF Official APP sau de pe tiff.eventbook.ro.

PREȚURILE BILETELOR

• **Bilet de intrare unic** (valabil pentru o singură proiecție) pentru toate categoriile de spectatori: 30 lei.

• **Bilet matineu** (valabil pentru proiecțiile din intervalul orar 09.00 – 14.00): 25 lei

BILETE CU PREȚ SPECIAL:

• Bilet pentru proiecțiile în aer liber: 25 lei

• Bilet pentru **Gala de deschidere**: 60 lei*

• Bilet pentru **Ceremonia de închidere**: 60 lei*

• Bilet pentru **Concerte, cine-concerte**:

50 lei*

• Bilet pentru **evenimentele Film Food**: în funcție de eveniment*

• **Noite Morricone Show** – Prețurile biletelor, în funcție de categorie*, sunt disponibile online pe tiff.eventbook.ro

Persoanele cu handicap beneficiază de bilete gratuite pentru maximum 3 proiecții, din aceeași zi, în limita locurilor alocate disponibile, cu excepția cine-concertelor, evenimentelor Film Food, Gaieli de decernare a Premiilor TIFF și a Spectacolului Noite Morricone, în baza certificatului de încadrare în grad de handicap și a actului de identitate. Însoțitorii persoanelor care necesită asistent personal vor beneficia, de asemenea, de bilete gratuite pentru aceleași proiecții.

POLITICĂ DE ACCES:

Accesul la eveniment se face prin scanarea biletului, fie printat, fie în format electronic, de pe dispozitivele mobile. Accesul este posibil doar pe baza unui bilet valabil la proiecția respectivă (exceptând copiii sub 3 ani, care nu ocupă un loc individual).

Cu 5 minute înaintea începerii oricărei proiecții, se va permite intrarea în sală a deținătorilor de acreditări TIFF, care nu au reușit să își procure **BILETE DE INTRARE**, cu condiția să existe locuri libere în sală.

Locurile în sală sunt garantate până cu 5 minute înainte de începerea proiecției. De asemenea, **DUPĂ ÎNCEPEREA PROIECȚIEI, ACCESUL ÎN SALĂ ESTE INTERZIS!**

Locurile nu sunt alocate și sunt disponibile la alegerea spectatorului.

ATENȚIE: Filmele din cadrul festivalului pot conține scene de sex, violență sau limbaj licențios, astfel că vă recomandăm să verificați descrierea acestora din programul oficial înainte de a cumpăra biletele. Accesul cu animale de companie nu este permis în incinta sălilor de cinema. Consumul de băuturi și produse alimentare din exterior este interzis.

ANULARE BILETE ȘI RAMBURSARE BANI

Biletele achiziționate nu pot fi anulate sau schimbate. Se returnează contravaloarea biletelor doar în cazul în care proiecția este anulată în avans din motive tehnice, condiții meteorologice nefavorabile sau alte cazuri

Concertul zilei la Muzeul de Artă **Robin & The Backstabbers**

Trupa Robin and the Backstabbers vine la TIFF.25 cu muzica lor care te invită să dansezi, în timp ce te provoacă să reflectezi asupra celor mai profunde vulnerabilități umane.

Anda Pășcuță

Robin & the Backstabbers a rovat rock-ul alternativ românesc, aducându-i o nouă profunzime literară și o estetică melancolică pe care puține trupe din România au mai abordat-o.

Robin & the Backstabbers, fondată în 2010, este una dintre cele mai îndrăgite trupe de rock alternativ sau, cum s-ar descrie ei, de „pop melodramatic”, pe plan național. Muzica lor îmbină influențe rock de la trupe precum Radiohead și versuri profund poetice. Încă de la albumul lor de debut, *Bacovia Overdrive vol. 1: Stalingrad*, membrii trupei s-au bucurat de un mare succes, atât în rândul fanilor, cât și în rândul criticilor de specialitate. Cariera lor muzicală s-a axat pe elaborarea trilogiei de albume *Bacovia Overdrive*, confirmând influențele lirice bacoviene ale versurilor lor, pline de o nostalgie apă-sătoare. Temele pe care le abordează se învârt în jurul sentimentelor de alienare, iubire profundă, confuzie religioasă și degradare corporală și spirituală.

Cu peste 56 de mii de ascultători lunari pe platfor-

me muzicale precum Spotify, trupa alege să își mențină stilul care a consacrat-o și versurile melancolice în limba română. Membrii actuali ai trupei sunt fondatorul Andrei Proca (voce, chitară), Florentin Vasile (chitară), Eugen Nuțescu (bas), Vladimir Proca (tobe), Radu Moldovan (percuție/tobe) și Andrei Fântână (clape). Aceștia au urcat pe unele dintre cele mai importante scene din România, precum Sala Palatului, Electric Castle și LAROCK Music Festival. Ei semnează și una dintre piesele incluse pe coloana sonoră a filmului *3 zile în septembrie* (r. Tudor Giurgiu), care a deschis ediția TIFF.25.

Biletele se pot achiziționa pe tiff.eventbook.ro, aplicația oficială TIFF, sau tiff.ro.

SÂMBĂȚĂ, 13 Iunie, ORA 19:00 / MUZEUL DE ARTĂ

de forță majoră. Urmăriți site-ul oficial al festivalului tiff.ro și tiff.eventbook.ro pentru informații referitoare la reprogramarea proiecțiilor. Contravaloarea biletelor nu se returnează în situația în care condițiile meteo se deteriorează după începerea proiecției. De asemenea, nu se returnează contravaloarea biletelor nefolosite din pachetul de abonamente.

ÎN CAZ DE PLOAIE

Biletele cumpărate pentru proiecțiile care se mută în interior își păstrează valabilitatea.

• Proiecția zilnică a filmului din **PIAȚA UNIRII OPEN AIR**, ora 21:45, va avea loc în aceeași seară la **Casa de Cultură a Studenților**, începând cu ora 23:00

• Proiecția zilnică a filmului din **IULIUS PARC OPEN AIR** va avea loc în aceeași seară la **Cinema Mărăști**, începând cu ora 22:30.

• Proiecția zilnică a filmului de la **MUZEUL DE ARTĂ**, ora 21:30, va avea loc în aceeași seară la **Cercul Militar**, începând cu ora 23:15.

LOCAȚII:

CINEMA FLORIN PIERSCIC,

Piața Mihai Viteazul, nr. 11

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR,

Piața Lucian Blaga, nr. 1-3

PIAȚA UNIRII OPEN AIR

CINEMA VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51

CERCUL MILITAR, B-dul Eroilor, nr. 51 * fără

rampă de acces pentru persoanele cu dizabilități

CINEMA ARTA, str. Universității, nr. 3

UNIVERSITATEA SAPIENTIA,

str. Calea Turzii, nr. 4 * fără rampă de acces

pentru persoanele cu dizabilități

IULIUS PARC OPEN AIR,

str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B

MUZEUL DE ARTĂ, str. Piața Unirii, nr. 30

CINEMA DACIA, str. Bucegi, bl A1

CINEMA MĂRĂȘTI, str. Aurel Vlaicu, nr. 3,

CASTELUL BĂNFFY BONȚIDA,

DJ161, localitatea Bonțida

TEATRUL NAȚIONAL CLUJ NAPOCA,

Piața Ștefan cel Mare, nr. 2-4

STATIUNEA DE CERCETARE HORTICOLĂ

USAMV, Strada Horticultorilor nr. 5

APERITIFF

Redactor-șef:

Dan Boicea

Editori:

Ion Indolean

Claudia Negrea

Ruxandra

PreDESCU

Oana Balaci

Șerban Mark Pop

Maria Barbu

Louisa Miclăuș

Maria Măruță

Junior editori:

Alina Agafiței

Flavia Ciucaș

Ioan Ștepoaie

David Seko

Anda Pășcuță

Titus

Constantinescu

Ecaterina Volmer

Tamara Văscu

Bogdan Slab

Andreea Ghica

Carina Domuța

Anais Dragu

Mara Vintu

Irina Mărințuș

Valentina Chitic

Graphic design:

Carmen Gociu

Gabi Bora

Vasile Pipas

Tipărit la: Garamond

Proiect cultural finanțat de Ministerul Culturii

MINISTERUL CULTURII

Proiect realizat cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Cluj-Napoca

PRIMĂRIA ȘI
CONSILIUL LOCAL
CLUJ-NAPOCA

Europa
Creativă
MEDIA

Regina și marea – neputința asumării

Alina Agafiței

O familie care își pierde treptat propria identitate și unitate, dezbinată de boala necruțătoare a unuia dintre membrii săi.

ne dilema: cine are dreptul să decidă ce este cel mai bine pentru un om a cărui minte a dispărut? Martin susține că își iubește soția, în timp ce Amanda îl vede ca pe un abuzator. Relațiile familiale se ramifică odată cu apariția Sarei (Florence Hunt), fiica Amandei, care se detașează treptat de situație.

Pe măsură ce Amanda se apropie de Leslie, se îndepărtează de Sara, iar regizorul urmărește cum dezbinarea se produce lent, în ton cu ritmul filmului. Ritualele simple, precum spălatul părului sau schimbarea lenjeriei, devin printru puținele clipe de normalitate petrecute împreună. Neputința Amandei de a citi mintea mamei sale o copleșește, iar reacțiile ei sunt marcate de angoasă.

Pentru Leslie, lumea s-a prăbușit, dar ea nici nu

realizează acest lucru. Acțiunile ei, lipsite de control mental, sunt greu de tolerat de familie. Boala le explică, dar acceptarea se produce lent și dureros. Filmul urmărește și modul procedural în care autoritățile gestionează cazul, iar una dintre cele mai tulburătoare scene este recoltarea probelor în caz de viol, când Leslie devine mai neajutorată ca oricând.

Contrastul dintre ancheta dezumanizantă și emoțiile personajelor rămâne puternic. Amanda își reevaluează opțiunile și, în ciuda nemulțumirilor față de Martin, realizează că el poate fi cea mai bună variantă pentru mama ei. În rolul său de îngrijitor, Martin manifestă frustrare, încăpățănare și compasiune, într-un amestec tipic înțelepciunii vârstei.

Ca privitori, plutim în derivă cu personajele, fiecare alunecând pe un alt drum decât cel inițial. Poveștile lor nu sunt doar despre demență sau limitele sistemului, ci despre fragilitatea legăturilor dintre oameni și dificultatea de a decide în locul celor care nu mai au discernământ.

SÂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 18:15 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

LUNI, 15 Iunie, ORA 20:30 / CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

DUMINICĂ, 21 Iunie, ORA 12:30 / CINEMA VICTORIA

Lance Hammer se întoarce pe marele ecran după aproape două decenii cu o poveste de familie marcată de o dramă domestică cu implicații etice. Amanda (Juliette Binoche) este pusă față-n față cu o alegere care o consumă încet: să o protejeze pe mama sa, Leslie (Anna Calder-Marshall), bolnavă de demență senilă, de tatăl ei vitreg, Martin (Tom Courtenay), care continuă să întrețină relații intime cu soția sa.

Povestea se complică atunci când Amanda implică autoritățile și declanșează un mecanism instituțional rigid. Hammer filmează pe peliculă de 35 mm și construiește un realism care amintește de *Amour*, al lui Michael Haneke. Culorile reci și cadrele largi, în care personajele par mici și neajutorate, amplifică austeritatea acestei lumi.

Sunt puse în balanță punctele de vedere ale protagoniștilor, iar la mijloc rămâ-

TIFF.25

TIFF Talk

Nadia Comăneci

În dialog cu Tudor Giurgiu

SÂMBĂTĂ
13 Iunie
ORA 12:00

GRĂDINA
RESTAURANTULUI
DAPINO

Gala de Deschidere

Încă aici, încă impresionant

Șerban Mark Pop

Foto: Loránd Vakarcz

Într-un centru al Clujului tipic de foarte plin pe perioada TIFF-ului, oamenii au fost așteptați să ia loc pe acompaniamentul orchestral al celor de la Young Famous Ensemble. Andreea Esca a deschis oficial festivalul prin a enumera câteva date despre istoria sa. Pornind de la 43 de filme și 8000 de spectatori, festivalul a ajuns acum la peste 200 de filme și peste 3000 de spectatori prezenți doar la gala de deschidere și 100.000 așteptați la toate evenimentele din următoarele 10 zile. Printre invitații de onoare ai galei s-au numărat Simona Halep, Nadia Comăneci, Florin Piersic, Ilie Năstase și mulți alții.

Mihai Chirilov a vorbit despre primul film proiectat la TIFF, *Occident*, al lui Cristian Mungiu, subliniind că s-a închis un cerc odată cu *Palme d'Or*-ul câștigat de acesta la Cannes, cu cel mai nou titlu al său, *Fjord*.

Tudor Giurgiu:
„Nadie como Nadia!”

Andreea Esca: „Sunt așteptați peste 100.000 de oameni, o să vedem 204 filme din 49 de țări, în 12 cinematografe indoor și în aer liber.”

Directorul artistic l-a menționat și pe Corneliu Porumboiu, un colaborator recurent al TIFF-ului, care a câștigat numeroase premii, a jurizat și a regizat spoturi la festival. Regizorul va văzut în persoană la TIFF începând de săptămâna viitoare. Chirilov i-a adus un omagiu și Ednei Fainaru, critic reputabil prezent adesea la TIFF, care nu mai este printre noi. El a încurajat audiența să urmărească filmele selecției *The Pitch Black Anthology* și să rădă de parcă se încheie lumea.

Primarul Emil Boc a amintit de predecesorul său, Gheorghe Funar, ale cărui bănci în tricolor au inspirat afișul din acest an. Edilul a promis să susțină în conti-

nuare cultura, pentru că asta înseamnă un oraș liber.

Cei peste 3000 de spectatori s-au bucurat de un moment muzical susținut de Romulus Cipariu și Cristian Totpăți, dedicat lui Dumitru Fărcaș. Andreea Esca s-a întors alături de regizorii și producătorul documentarului *Nadia*, despre viața și cariera mării gimnaste Nadia Comăneci, menit să aniverseze cei 50 de ani de la victoria ei la Montreal și de la primul 10 din istorie. Tudor Giurgiu și Cristian Pascariu, Tudor D. Popescu și producătorul

Mihai Chirilov: „Vă urez un TIFF liber!”

Cosmin Hodor au urcat pe scenă și au asistat la proiecția unui montaj de 20 de minute. Echipa a menționat că filmul va fi lansat în luna mai a anului viitor.

După proiecția specială, Nadia a apărut în fața spectatorilor pentru a vorbi despre copilărie și procesul de realizare a filmului, încu-

rajând respectul, pozitivitatea și încercarea permanentă de a face mai bine. Nadia mai poate fi întâlnită atât la TIFF Talk-ul ei de astăzi, sâmbătă, 13 iunie, de la ora 12:00 la Grădina Da Pino, într-o discuție moderată de Tudor Giurgiu, cât și la vernisajul expoziției *Nadia, între perfecțiune, magie și mister* la Muzeul de Artă, de la ora 13:00.

Apoi, marele ecran s-a aprins pentru filmul de deschidere, *3 zile în septembrie*, cea mai nouă peliculă marca Tudor Giurgiu. După proiecție, echipa a prezentat mulțumiri, în aplauzele publicului. Seara s-a închis cu un concert exploziv al Loredanei Groza pe Strada Universității, unde vor avea loc concerte live în fiecare seară pe durata festivalului, de la ora 20:00.

Nadia Comăneci:
„Putem să facem ceva mai bine ca să motivăm această generație.”

Foto: Loránd Vakarc

Ultimul viking – John Lennon nu e mort, e afară face sport!

Șerban Mark Pop

În 1967, **The Beatles** lansau *Sgt. Pepper's Lonely Hearts Club Band*, un album cu o copertă maximalistă până la extrem, un colaj cu sute de figuri legendare din cultura pop. Aproape șazeci de ani mai târziu, John Lennon ia din nou viață într-un film la fel de maximalist, anume *The Last Viking*. Deși prezent doar drept identitatea disociativă a lui Manfred (Mads Mikkelsen), un bărbat cu nevoi speciale, Lennon, Ringo, George și Paul McCartney băntuie *The Last Viking*, alături de multe alte referințe, figuri și giumbușlucuri ce contribuie la ambițiosul proiect al lui Anders Thomas Jensen.

Esențializat însă, *The Last Viking* este o poveste tragicomică despre frăție în ciuda diferențelor, în care un Mads Mikkelsen mai neurodivergent decât Dustin Hoffman în *Rain Man* și un Nikolaj Lie Kaas mereu la limita puterilor caută cu disperare înțelegere și câteva milioane de coroane ascunse în urmă cu 15 ani. Plin de un umor ce alternează de la subtil la absolutamente debil datorită unui anturaj de pacienți psihiatrici, *The Last Viking* parcurge tangențial pașii narativi ai unui *heist film* (sau

Intr-o lume tragicomică, maximalistă și absurdă, un fost criminal și fratele său neurodivergent trebuie să găsească banii ascunși acum 15 ani.

post-heist film, în acest caz). Mai degrabă, Jensen lansează-te în momentele ce reconstruiesc relațiile familiale, oricât de absurde sau inconfortabile ar fi acestea, deviind ocazional pentru a le contextualiza cu ajutorul unui trecut plin de lacune aidoma *Memento*.

Dincolo de această esențializare, filmul lui Jensen reușește un balans tonal și focal surprinzător. Asemenea unui trapezist, vocea

narativă, regia și personajele pășesc atent între comic și dramă de familie cu ocazionale salturi înspre melodramă. Iar întrucât asta nu pare a fi destul de impresionant pentru un nordic disciplinat,

țele și să ajungă, împreună, la un final (mai mult sau mai puțin) apoteotic.

La fel de maximalist ca albumul care îi inspiră, într-un moment-cheie, costumele de Beatles-ABBA cover

Jensen mai și jonglează cu o distribuție masivă și excepțional de colorată, de la sora mereu ignorată, la furiosul Anker în căutarea banilor, la un Mikkelsen care fură scene în ciuda tăcerii sale, la un doctor psihiatru obsedat de IKEA, la un mafiot cu exagerat de mult bun simț. Fiecare-și face simțită prezența, lăsând încă fix cât loc e nevoie ca duo-ul principal să-și poată parcurge diferen-

band, *The Last Viking* e un film care nu se teme de exces. Sub absurditate, deraieri și referințe pop, Jensen găsește o tandrețe sinceră pentru oamenii imposibili, frânți sau pur și simplu stranii. Fie ei și costumați în vikingi.

SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, Ora 21:45 / Piața Unirii Open Air Luni, 15 Iunie, Ora 15:30 / Cinema Florin Piersic SĂMBĂTĂ, 20 Iunie, Ora 15:45 / Cinema Florin Piersic

TIFF Lounge în Piața Unirii

Începând de astăzi, Piața Unirii găzduiește **TIFF Lounge**, principalul spațiu destinat interacțiunii directe între public, profesioniștii din industrie și invitați ai festivalului.

Azi, de la ora 11:00, va avea loc o **dezbateră despre feminism și feminitate** pornind de la **expoziția „Dear Marilyn”**, creată de fotograf american Sam Shaw. Discuția moderată de jurnalista Irina Păcurariu îi are ca invitați pe **Victoria Stoiciu, Andreea Marin, Nicu Ștefănuță și Raluca Turcan.**

La ora 12:00 puteți să asistați la o discuție pe marginea cărții **Manuelei Cernat, Jean Negulescu: Un român la Hollywood.** Dialogul cu autoarea cărții va fi moderat de criticul de film **Ion Indolean.**

Începând cu ora 13:30, va avea loc un **atelier de explorare personală** cu ajutorul fototerapiei. **Workshopul interactiv Trecut – Prezent – Viitor – o conversație cu tine însuși** mizează pe explorarea trecutului, a prezentului și a viitorului pornind de la o singură imagine. Participarea e gratuită pe baza biletului cu preț zero pe care îl puteți achiziționa de pe site-ul TIFF – secțiunea TIFF Lounge.

* Film nerecomandat minorilor / This film is not suitable for children.

CINEMA	CINEMA ARTA	SAPIENTIA	CINEMA DACIA
FLORIN PIERSIC	10:00 MINITIFF	12:15 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY	MĂNAȘTUR
12:00 25 YEARS LATER Călătoria lui Chihiro (Spirited Away) 124' / Hayao Miyazaki / Japonia	Honey 96' / Natasha Arthy / Danemarca	Delicatessen 100' / Jean-Pierre Jeunet, Marc Caro / Franța	18:00 FULL MOON Mama lelelor (Motherwitch) 105' / Minos Papas / Cipru, Macedonia, Statele Unite ale Americii, Canada
14:30 SUPERNOVA Kokuho 174' / Sang-il Lee / Japonia	12:00 SUPERNOVA Dacă porumbeii s-ar face aur (If Pigeons Turned to Gold) 113' / Pepa Lubojacki / Republica Cehă, Slovacia	14:45 SUPERNOVA Sora cea mică (The Little Sister) 108' / Hafsia Herzi / Franța, Germania	20:30 TEEN SPIRIT Un an de școală (Un Anno di Scuola) 102' / Laura Samani / Italia, Franța
18:00 25 YEARS LATER Mulholland Drive 147' / David Lynch / Statele Unite ale Americii, Franța	14:30 CLOSE UP: CORNELIU PORUMBOIU Al doilea joc (The Second Game) 97' / Corneliu Porumboiu / România	17:15 SUPERNOVA Spre victorie (To the Victory!) 106' / Valentyn Vasyanovych / Ucraina, Lituania	CERCUL MILITAR
21:00 FULL MOON Copilul nopții (Nightborn) 92' / Hanna Bergholm / Finlanda, Lituania, Franța, Marea Britanie	17:00 FULL MOON Măsuța de cafea turcească (The Turkish Coffee Table) 88' / Can Evrenol / Turcia	19:45 SMART 7 Flăcările (The Fires) 107' / Ugly Hauksdóttir / Islanda	10:30 FILM FOOD Făcălețul de aur (The Golden Spurtle) 76' / Constantine Costi / Marea Britanie, Australia
CINEMA VICTORIA	19:30 FĂRĂ LIMITĂ Retreat 107' / Ted Evans / Marea Britanie	22:15 SMART 7 Invitatul (The Visitor) 115' / Vytautas Katkus / Lituania, Norvegia, Suedia	13:15 FĂRĂ LIMITĂ Rose 95' / Markus Schleizer / Austria, Germania
10:00 CLOSE UP: CORNELIU PORUMBOIU Politist, adjectiv (Police Adjective) 115' / Corneliu Porumboiu / România	22:00 DOUBLE TAKES Complet de acord (In Full Agreement) 84' / Panu Suuronen / Finlanda	PIAȚA UNIRII	15:45 SUPERNOVA Reconstituirea (Re-Creation) 89' / Jim Sheridan, David Merriman / Irlanda, Luxemburg
12:30 TEEN SPIRIT Fiica mea e zombie (My Daughter is a Zombie) 114' / Pil Gam-Sung / Coreea de Sud	CASA DE CULTURĂ	OPEN AIR	18:15 FĂRĂ LIMITĂ Unda Verde (Green Light) 101' / Pavel Cuzuioac / Austria, România
15:00 TEEN SPIRIT Skiff 107' / Cecilia Verheyden / Belgia, Olanda, Suedia	A STUDENȚILOR	21:45 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Ultimul viking (The Last Viking) 116' / Anders Thomas Jensen / Danemarca, Suedia	20:45 FOCUS OLANDA În lanul de trestii (Reedland) 112' / Sven Bresser / Olanda, Belgia
17:30 COMPETITION Umbra tatălui meu (My Father's Shadow) 93' / Akinola Davies Jr. / Marea Britanie, Irlanda, Nigeria	14:00 FILM FOOD Cina (The Dinner) 106' / Manuel Gómez Pereira / Spania, Franța	OPEN AIR	MUZEUL DE ARTĂ
20:00 COMPETITION Hangarul roșu (The Red Hangar) 81' / Juan Pablo Sallato / Chile, Italia, Argentina	16:00 25 YEARS LATER Donnie Darko 114' / Richard Kelly / Statele Unite ale Americii	21:45 THE PITCH BLACK ANTHOLOGY Triunghiul morții (Shallow Grave) 93' / Danny Boyle / Marea Britanie	21:30 FĂRĂ LIMITĂ Love-22-Love 84' / Jeroen Kooijmans / Olanda
22:30 COMPETITION Lionel 94' / Carlos Saiz / Spania, Franța	18:15 SUPERNOVA Regina și marea (Queen at Sea) 122' / Lance Hammer / Marea Britanie	CINEMA MĂRĂȘTI	CASTELUL BANFFY
	20:45 SUPERNOVA Străinul (L'Étranger) 122' / François Ozon / Franța, Belgia	19:30 CLOSE UP: CORNELIU PORUMBOIU A fost sau n-a fost (12:08 East of Bucharest) 89' / Corneliu Porumboiu / România	BONȚIDA
			21:45 SUPERNOVA Crăciun Amar (Amarga Navidad) 111' / Pedro Almodóvar / Spania

Weekend la castel

Almodóvar, Toma Caragiu, Castelul Bánffy – de nerefuzat

David Seko

Crăciun amar

Este deja tradiție ca parcul Castelului Bánffy să devină cinematograf în aer liber, iar atmosfera din alte timpuri să fie fundalul perfect pentru proiecții memorabile. Anul acesta, vremea promite să fie de partea noastră: nici ploaie, nici caniculă. Ne așteptăm, deci, la un apus minunat, introducere perfectă pentru cele două filme de sâmbătă și duminică. Dacă ajungeți mai devreme, o plimbare prin împrejurimile castelului sau pe malul lacului ar trebui să sune tocmai bine.

Iar prognoza cinematografică este cel puțin la fel de generoasă: ziua de sâmbătă aduce *Crăciun amar*, cel mai nou film în regia lui Pedro Almodóvar, proaspăt sosit de la Cannes. Pe lângă faptul că lucrează

neobosit, spaniolul nu e obișnuit să dea rateuri, așa că nu poate decât să ne entuziasmeze această poveste: Elsa, regizoare de spoturi publicitare, încearcă să treacă peste moartea mamei începând să transforme în material artistic dramele celor apropiați, iar Raúl, cineast și el, alege să folosească tocmai povestea Elsei pentru a-și depăși blocajul creativ. Sună cel puțin la fel de autobiografic ca *Durere și glorie*, unde performanța lui Antonio Banderas i-a adus acestuia o nominalizare la

avem ocazia să revedem *Operațiunea Monstru*, la 50 de ani de la lansare. Și nu oricum, ci proiectat pe peliculă de 35 de milimetri. Așadar, vom avea șansa să tragem cu ochiul la unul dintre ultimele modele de proiectoare „clasice”, folosite înainte de tranziția la digital. Fie că descoperim sau redescoperim acest film cult, experiența promite să fie de neuitat: expediția buclucașă de pescuit în care se avântă personajele lui Toma Caragiu, Octavian Cotescu și Marin Moraru rămâne la fel de spumoasă. Pe lângă asta, actorii Ovidiu Schumacher (proaspăt laureat cu Gopo pentru întreaga activitate) și Cristina Hoffman ne vor fi alături pentru un Q&A după proiecție. Ora începerii, 21:30.

Oferta acestui *Weekend la castel* este de nerefuzat, iar alăturarea celor două filme mă obligă la un mic exercițiu de imaginație: cum ar fi putut arăta, oare,

Operațiunea Monstru

Oscar. Blocaj creativ... Opt și jumătate; ora începerii filmului, nouă și jumătate.

Ziua de duminică este la fel de entuziasmantă:

un film de Pedro Almodóvar cu Toma Caragiu în rolul principal? ■

13 ȘI 14 Iunie / 21:30 / CASTELUL BĂNFFY, BONȚIDA /

**Transportul Cluj-Bonțida, tur și retur, este asigurat în ambele zile de către festival. Spectatorii care doresc transport trebuie să bifeze câmpul dedicat pe pagina Eventbook, în ultimul pas al achiziției. Locație plecare - în față la United Business Center Tower, de lângă Iulius Parc
Ora de plecare: 20:30 / Ora de întoarcere: după finalizarea proiecției
Preț bilet: 25 lei dus, 25 lei întors / Plata doar la șofer, numerar.**

NO LIMIT

Retreat

dincolo de comunitate

Anais Dragu

Cât din discernământul nostru suntem dispuși să cedăm pentru a nu mai fi singuri? *Retreat*, debutul în lungmetraj al regizorului și scenaristului surd Ted Evans, este un thriller psihologic construit cu o mare precizie formală, în care cromatica și designul sonor devin instrumente de tensiune constantă. Povestea Evei, o tânără din Berlin care și-a pierdut auzul, o conduce într-o comunitate izolată de persoane surde din mediul rural englez, unde promisiunea apartenenței se transformă treptat într-un mecanism subtil de control.

Condușă de carismatica Mia, comunitatea pare inițial un spațiu sigur, construit pe solidaritate.

Însă regulile sale rigide și dinamica internă încep să erodeze ideea de refugiu, transformând-o într-un teritoriu al suspiciunii și al dependenței emoționale. Filmul explorează astfel, fără didacticism, fragilitatea graniței dintre libertate și conformare.

Realizat aproape integral în British Sign Language (BSL) și interpretat majoritar de actori surzi, *Retreat* nu e un simplu „deaf thriller”, ci aș îndrăzni să spun că se legitimează ca exercițiu de cinema despre cine are dreptul să spună și să creeze povești – temele sale (autonomia corporală, consimțământul, identitatea și nevoia de apartenență) fiind prezentate pe un ton sensibil acordat.

O comunitate izolată devine treptat un sistem în care nevoia de apartenență începe să modeleze deciziile personale.

Dimensiunea sonoră este esențială în construirea neliniștii. De la imaginile de arhivă alb-negru acompaniate de o coloană sonoră distorsionată până la detalii precum respirații, foșnet sau șoapte amplificate, sunetul devine un instrument perceptiv (de)stabilizator. Iar asta forțează o ieșire din orice formă de pasivitate. Filmul

funcționează astfel ca o critică socială a ableismului și a modului în care persoanele surde sunt marginalizate sau reduce la statutul de „altceva”, explorând consecințele acestei segregări asupra identității și apartenenței noastre.

**SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 19:30 / CINEMA ARTA CLUJ-NAPOCA
LUNI, 15 Iunie, ORA 15:45 / CERCUL MILITAR**

SUPERNOVA

Kokuho – kabuki

de ieri și de azi

Tamara Văscu

Kabuki este o formă de teatru japonez care combină muzica tradițională, dansul și actoria pentru a pune în scenă mituri, evenimente istorice sau drame morale. Deoarece în momentul apariției acestei forme de teatru, femeilor le era interzis să presteze pe scenă, rolurile feminine erau interpretate de bărbați, sub denumirea de onnagata. Pentru acest statut luptă Kiuko încă din adolescență. După ce tatăl este ucis chiar sub ochii lui la doar 15 ani, tânărul intră sub tutela unuia dintre cei mai mari actori de kabuki din Japonia anilor 1960, Hanai Hanjirō.

Împreună cu Shunsuke, fiul și moștenitorul de sânge al carierei lui Hanai, debutează pe cele mai mari scene de teatru. Lupta lor – dar mai ales a lui Kikuo – pentru a deveni actori de vârf e dezvoltată pe parcursul a mai multe decenii până la o tragică ruptură de unde fiecare continuă solo.

Kiuko renunță la orice, la iubire, la familie, la prieteni pentru ambiția de a deveni cel mai bun actor kabuki pe care l-a avut țara sa. Face un pact cu diavolul din care nu se mai poate întoarce și, la moartea maestrului său, pare că a pierdut tot.

Este kabuki în sânge sau în performance? Kikuo face un pact cu diavolul pentru a ajunge cel mai bun.

Kokuho, termen folosit pentru a distinge o „comoară națională vie”, este nivelul pe care toți marii actori de kabuki vor să îl atingă și sacrifică tot pentru acest

statut. Această ecranizare superbă a romanului cu același nume al lui Shūichi Yoshida pune sub lumina reflectoarelor singurătatea artiștilor, și nu doar în acest tip de teatru, fiind o sinecdocă pentru tot universul creator.

**SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 14:30 / CINEMA FLORIN PIERSIC
DUMINICĂ, 21 Iunie, ORA 16:15 / CINEMA ARTA**

10 pentru FILM la TIFE, 2026

Răzvan Clopoțel: „Pot fi mai mult decât un bufon”

10 actori de teatru sunt prezentați anual, în **TIFE**, profesioniștilor din lumea filmului și publicului. Programul promovează figuri noi în filmul românesc și îi vizează pe actorii ce nu au avut până acum șansa afirmării în cinema.

Intervi de Petronela Buda

Foto: Sabina Costinel

În copilărie despre actori nu aveam o părere bună, erau și săraci și aroganți. Iată-mă!

13 ani în care toată atenția mea a fost îndreptată către „Fani Tardini”. Perioada asta mi-a adus foarte multe oportunități. Am avut ocazia să trăiesc momente și experiențe care m-au format. Am întâlnit regizori și actori de mare clasă, de la care am învățat și de la care am furat din secretele meseriei. Cumva, cumva, s-o fi prins și ceva actorie de noi.

Cum ai ajuns la actorie și ce ai lăsat în urmă?

Eu cel mai mult am visat să fiu fotbalist... Regia n-am terminat-o, m-au exmatriculat. De la ASE am plecat eu singurel după ce m-am uitat pe un manual care se numea *Matematici Superioare*, gros cât o biblie, erau numai avioane pentru mine, m-am ridicat, am pus manualul pe catedră și am spus „domnule profesor, eu de azi nu mai vin”. Ei au râs; eu chiar nu m-am mai dus. E deja multă vreme de când ne tot plimbăm pe scenă și avem șansa să facem asta și în spații independente, nu doar în teatru.

Cum e să fi patron de artă? Pardon. Manager.

E mult spus patron sau manager de artă. Proiectul de teatru independent Teatru

pe Țeavă a fost o manifestare a preaplinului, a dorinței de a face mai mult decât făceam deja pe scena dramaticului; nu l-am gândit neapărat ca pe o afacere. Dar cred că ar fi trebuit. M-am lovit de niște responsabilități pe care nu mi le-am dorit și față de care nu m-am achitat ca un manager. Am văzut cât e de greu să faci un program stabil, mai ales când lucrezi cu actori implicați în alte teatre. Am văzut mai mult spatele scenei și am văzut cât de rău e să n-ai o cabinieră, un mașinist. Am fost șocați cu toții când am văzut că decorul nu apărea singur pe scenă sau că cineva trebuie să mai spele și wc-ul. Dar a fost extrem de încurajator că regizori importanți au acceptat să monteze la noi. N-am împlinit încă 3 ani și deja simțim că ne-a rămas mic spațiul. Vrem să creștem.

Te vezi mai des în film și în alte zone?

Mi-a plăcut foarte mult să trec prin platoul de filmare la *Las Fierbinți* și *Libertate* și, da, visez să fac asta mai des. Muzica e mișto, n-am părăsit-o, chiar dacă n-am cântat perioade bune. Mai mereu a existat un instrument în casă și chiar dacă nu aveam stare să cânt, mă uitam la chitară și ziceam „uite muzica!”. O să scot eu în viața asta și un album. ■

Cei 10 selectați la ediția a 15-a a programului sunt: Anaïs Agi-Ali (Constanța), Matei Arvunescu, Dragoș Stoica și Tiberius Zavelea (București), Răzvan Clopoțel, Elena Emandi și Costin Stăncioi (Galați), Marin Lupanțiu (Timișoara), Kati Méhes (Satu Mare), Calița Nantu (Cluj).

Răzvan Clopoțel

(38 ani) este actor al Teatrului Dramatic „Fani Tardini” din Galați și fondator al spațiului independent Teatru pe Țeavă. A jucat în numeroase producții de comedie, dar în ultimii ani a explorat tot mai mult zona dramatică.

Ai rămas „actor de comedie” sau ai trecut mai departe?

„Clopoțel, actor de comedie”, am auzit și eu destul de des

asta, însă în ultimii ani am simțit cum încep să mai scot și alte sertărașe din mine, jucând în câteva spectacole de dramă. Nu vreau să fiu doar atât și îmi place să cred despre mine că pot fi mai mult decât un bufon. Da, ai dreptate, în spatele măștilor amuzante se ascunde o sensibilitate pe care mi-am asumat-o și pe care n-am ascuns-o de tot niciodată. Asta e una dintre responsabilitățile artistului, nu? Să-ți pună sufletul pe tavă.

Cum te-a „primit” orașul și parcursul de până aici?

Galațiul m-a iubit dintotdeauna... în afară de cămătari, mai toți. Nici nu e prea greu să-l iubești pe Clopoțel. Habar n-am când au trecut

Scanați QR code-ul pentru interviul integral cu Răzvan Clopoțel pe LiterNet.ro:

Delicatessen

Roșu și verde aprins

Radu Toderici

A fost odată o perioadă în istoria cinema-ului francez – cam de pe la începutul anilor '80 până la jumătatea deceniului următor – în care o mână de regizori și-au dorit cu tot dinadinsul să facă filme extravagante, cool, pop, prietenoase cu publicul și – pe cât posibil – orbitor de colorate. Un critic francez a denumit sarcastic filmele rezultate *cinéma du look*, dar, privind retrospectiv, regizorii au râs la urmă și au râs mai bine. Un exemplu elocvent al acestei tendințe e *Delicatessen* de Marc Caro și Jean-Pierre Jeunet.

De fiecare dată când vreau să-l revăd, constat că am uitat despre ce e vorba. De fiecare dată, filmul îmi readuce aminte că se petrece într-o lume post-apocaliptică, în care locuitorii rămăși pe suprafața terestră se hrănesc cu carne (și – atenție la spoiler! – nu numai cu carne obișnuită, domesticită), iar vegetarienii buni la inimă și cam năuci supraviețuiesc în subterane. Detalii, până la urmă. Mai important e felul în care arată și se simte *Delicatessen*. Culorile lui dominante sunt roșu

O comedie neagră impregnată de culori aprinse, în care sfârșitul lumii arată ca o farsă ruginită, scorjită și irezistibilă.

și verde la superlativ, ca în mai târziul *Amélie* al lui Jeunet, iar directorul de imagine Darius Khondji filmează tot ceea ce e ruginit, scorjot sau aparent putred

în nuanțe ale acestor superlative.

În ceea ce privește plăcerile adiacente, *Delicatessen* e o comedie neagră în care Caro și Jeunet, aflați la debut, arată cu dezinvoltură tot ce au învățat în registru comic de la un Buster Keaton, Jerry Lewis sau Terry Gilliam.

**SĂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 12:15 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA
DUMINICĂ, 21 IUNIE, ORA 21:00 / CINEMA FLORIN PIERCIC**

ALEGE INFORMAT!

Tudor Giurgiu: „Nu am făcut filme într-o anumită stilistică doar pentru că era la modă”

Ion Indolean

De la un film în plan-secvență, făcut ca un pariu de grup la Eforie Sud, la discuția despre CNC, tabere estetice și riscul de a te repeta, Tudor Giurgiu vorbește despre nevoia de a schimba formulele de lucru. În același timp, regizorul pregătește un documentar despre Nadia Comăneci și se gândește la o direcție mai amplă dedicată poveștilor sportive.

3 zile în septembrie pare, cel puțin în filmografia ta recentă, o schimbare de registru. Cum îți alegi subiectele? De ce te duci în zone atât de diferite?

Îmi oferă, în primul rând, ocazia de a demonstra că sunt versatil. Îmi place să fac lucrurile altfel. Vine și dintr-o frică de a mă repeta, de a folosi același tip de storytelling, același unghi, aceeași perspectivă.

Mi se pare că, odată cu vârsta, există riscul să devii foarte fidel unei singure formule de cinema. De aici vine încercarea conștientă

3 zile în septembrie

de a schimba registrul și de a alege subiecte diferite, dar mai ales de a nu repeta procesul. Îmi place să lucrez cu alți colaboratori, cu oameni mai tineri, să le ascult vocea. Cred că asta ajută filmul.

Ai vorbit despre frica de a te repeta. Eu aș numi asta și curajul de a merge pe căi nebătătorite de tine. Cum te raportezi la trendurile estetice sau ideologice care apar în cinema românesc?

„Există iluzia asta că regizorul vine cu bagheta magică. De la un anumit nivel, actorii trebuie doar ajutați, ajutați” – Tudor Giurgiu

Eu nu cred că mă pot încadra singur. În orice caz, am făcut ce am crezut că e bine pentru mine. Nu am făcut

filme într-o anumită stilistică doar pentru că era la modă să faci cadre lungi sau să fii asociat cu Noul Cinema Românesc. Am făcut cum am simțit că e bine pentru mine și pentru poveste.

Și 3 zile în septembrie a fost o formă de libertate. A venit pe neașteptate, dar am zis: „Hai.” Să dai cu piciorul la o șansă de genul acesta mi se părea greșit. Cred că și faptul că

l-am făcut ca pe o experiență de grup, ca pe o tabără de creație, a contat foarte mult.

Filmarea a pornit și ca un fel de creative camp la malul mării. Ce a însemnat asta concret?

Mi-a plăcut ideea de a avea niște reguli: șefii de departamente să nu mai fi lucrat niciodată împreună. Operatorul era la primul film. Nu mai lucrasem nici cu decorul, nici cu costumele. Cu unii actori mai lucrasem, cu Emilian Oprea și cu Andreea Vasile, dar în rest erau oameni noi. A fost foarte mișto să ne descoperim și să lucrăm în formula asta, cu mulți oameni.

Ai vorbit deschis despre faptul că începutul filmului pornește dintr-o referință asumată la Sábado, filmul lui Matias Bize. Cum te raportezi la influență,

împrumut sau dialog cu filmele altor cinești?

Aici a fost organic. Când am văzut începutul din *Sábado*, am zis imediat: „Ásta e.” Și de acolo toate celelalte lucruri s-au legat. În general,

sigur că văd filmele colegilor, dar nu mă raportez neapărat în termenii aceștia. Admir foarte mult ce face Radu Jude, de exemplu.

Poți să faci lucruri în condiții cât de cât civilizate, cu oameni care vor să contribuie, cu bugete mici și cu

„În loc să stăm să așteptăm concluziile CNC, putem să facem alt tip de storytelling și alte povești” – Tudor Giurgiu

„3 zile în septembrie a fost o formă de libertate” – Tudor Giurgiu

promisiunea unor finanțatori care, până la urmă, te ajută.

Apropo de finanțări: cum vezi situația concursului CNC? Se schimbă ceva esențial?

Din câte știu, regulamentul a trecut la Minister, l-au aprobat. În mod clar va fi o schimbare. Cred că vor fi mai mulți bani. Dar, în continuare, mi se pare discutabil sistemul acesta de punctaj. Mă refer la modul de evaluare a proiectelor. Ne întoarcem din nou la același sistem, care a generat multă respingere în breaslă. Alex Trăilă a scris foarte bine pe subiect: un sistem bazat pe meritocrație și pe recircularea ideii că fiecare regizor și producător are un calificativ și trăiește din asta. E atât de multă pedală pusă pe un calcul aritmetic, de parcă subiectivitatea poate

fi eliminată în alegerea unor proiecte. Peste tot în lume, de la juriul de la Cannes până la orice alt concurs, ai oameni mai buni sau mai răi, mai subiectivi sau mai puțin subiectivi. Nu o să mă convingă nimeni că la Cannes sunt toți hiper-competenți și neutri, iar la CNC nu. E o iluzie că doar la noi există problema asta.

Deci ai prefera un proces mai degrabă bazat pe conversație și consens decât pe grile?

Da. Nu înțeleg de ce juriul nu ar putea, printr-o conversație lungă, nu doar printr-o jurizare matematică, să ajungă la o listă: care sunt cele 10 sau 20 de filme care ne reprezintă? Sigur, e negociere, nu toți au aceleași gusturi. Mai lași de la tine, mai lasă și ceilalți. Dar cred că niște oameni pot negocia

3 zile în septembrie

și pot agree asupra unei liste fără nevoia de a face grile.

Ultima parte a discuției noastre merge spre Nadia Comăneci. După Nasty, pregătești un documentar despre o figură la fel de mitologică. În ce zonă ai vrut să duci filmul?

Greutatea filmului vine inevitabil din faptul că vorbești despre un personaj atât de complex, despre care lumea știe foarte puțin în momentele ei critice, vulnerabile, complicate. Narativul oficial comunist este atât de negativ și, în același timp, este atât de prezentă imaginea perfecțiunii, a notei 10. Pentru mine, important a fost să ne dăm seama că filmul este despre felul în care te poți reconstrui ca persoană din nimic, după ce ai dat cu capul de podea. Asta i s-a întâmplat ei în 1989-1990, când a ajuns în America.

Revenind la 3 zile în septembrie: cum a fost recepțarea la Rotterdam?

3 zile în septembrie a deschis aseară cea de-a 25-a ediție a TIFF, în Piața Unirii, în prezența echipei, și mai are o proiecție vineri, 19 iunie, 20:30 / Casa de Cultură a Studenților

Când l-am terminat, l-am lăsat deoparte câteva luni. Apoi l-am trimis la Rotterdam, convins că e un film mult prea light, mult prea simplu, fără greutatea marilor opere. Oamenii de la Rotterdam au fost foarte încântați. Mi-au reproșat chiar că nu l-am trimis mai devreme, pentru că l-ar fi putut lua într-o competiție numită Big Screen Competition, pentru filme mai de public, secțiune pentru care închiseseră deja selecția.

A fost foarte încurajator. Li s-a părut interesant tocmai faptul că filmul nu respectă matricea aceea așteptată. Asta i s-a făcut să simtă că, de fapt, chiar avem un film. Aș repeta oricând experiența, inclusiv convenția one-shot-ului, care oferă unui regizor șansa de a folosi tot ce a acumulat. ■

Marius Bălănescu:

„Mulți tineri încearcă să nu se lase influențați”

Adolescența este vârsta marilor întrebări: cine suntem, care ne este locul și cât de mult suntem dispuși să ne asumăm propriile alegeri.

Louisa Miclăuș

Filmele din secțiunea Teen Spirit de la TIFF25 explorează tocmai aceste dileme, urmărind personaje aflate la granița dintre dependență și autonomie, dintre apartenență și autodefinire. Marius Bălănescu, selecționerul secțiunii Teen Spirit, ne-a răspuns la câteva întrebări despre selecția din acest an și ne-a ajutat să descoperim punctele comune dintre generația de azi și cea reflectată pe ecran la TIFF25.

Care este emoția comună care leagă selecția Teen Spirit de la TIFF25 și cum se reflectă ea în cele zece filme? Dificultatea luării unor decizii și căutarea unui loc căruia să

Aproape toate personajele din filmele selectate încearcă să își găsească locul într-o familie, într-un grup de prieteni, într-o comunitate, într-o relație sau într-o credință.

ii aparții - exact asta înseamnă *coming of age*. Procesul de maturizare vine la pachet cu nevoia de a face niște alegeri care probabil vor avea un impact semnificativ în viața oricărui adolescent. Pe de altă parte, există și nevoia fiecăruia de a simți că aparține de ceva, de cineva.

Dacă un spectator adult ar putea vedea un singur film din Teen Spirit, care ar fi acela și de ce?

Din perspectiva mea, *Los Domingos*. Și nu doar pentru că este un film foarte echilibrat, care reușește să vorbească simultan despre adolescență și despre familie. Pelicula e despre decizia unei fete de 17 ani de a se călugări, alegere care devine o oglindă pentru toate tensiunile, frustrările și așteptările celor din jur. Maturitatea tinerei în fața unei astfel de decizii și abnegația cu care și-o asumă, în cele din urmă, sunt surprinse cu multă finețe, într-un film care punctează excelent felul în care se ciocnesc credința, libertatea personală și presiunea din partea familiei.

Ce stereotip despre adolescenți este demontat cel mai des de filmele din această selecție?

Cel puțin cei din generația mea ar putea crede că adolescenții din ziua de azi sunt oarecum superficiali și incapabili să ia decizii profunde. Mie mi se pare că mai ales

tinerii care se regăsesc în filmele selectate se confruntă cu întrebări extrem de complexe despre identitate, sexualitate, credință, apartenență, responsabilitate. Puși în fața faptului împlinit, vor fi capabili să ia niște decizii profunde și asumate. Poate mult mai asumate decât aș fi putut eu sau alți oameni din generația mea să luăm la vârsta lor.

Ce ați învățat despre generația tânără după ce ați urmărit și selectat filmele din competiția Teen Spirit?

Principalul lucru pe care l-am observat în ceea ce privește generația tânără, la care noi facem referire prin această selecție, este preocuparea pentru autenticitate, faptul că este mai puțin interesată de etichetele fixe. Sunt mult mai preocupați să înțeleagă cine sunt ei cu adevărat, mult mai capabili să își asume asta. Mulți dintre tineri refuză niște trasee prestabilite și încearcă să-și definească singuri propria identitate, să nu se lase influențați. Chiar și-atunci când asta vine cu riscul conflictului sau al excluderii. ■

Primul weekend de Analog Market

Anul trecut voluntară în primul an la TIFF, anul acesta coordonator de program pentru noul lor proiect TEEN SPIRIT.

Karla Arianne, echipa Teen Spirit

Am crescut într-o familie profund pasionată de cultura suporturilor fizice, într-o casă în care serile de film se desfășurau cu ajutorul casetelor VHS sau a DVD-urilor. Nu voi uita niciodată spaima resimțită atunci când l-am urmărit pe Willem Dafoe în rolul său de Green Goblin (Spider-Man) sau CD-urile personalizate

ale mamei, care și acum, dacă închid ochii, mă transpun pe bancheta din spate a mașinii, în drum spre casă...

Cu această nostalgie în gând, am dorit să readuc tuturor o mică parte din amintirile care m-au făcut cine sunt astăzi, prin acest târg compus din părinți și foști copii, colecționari pasionați și vânzători care

duc cultura mai departe. După plimbări prin Piața Oser, telefoane date zi și noapte pentru a construi o comunitate de expozanți cu articole și aparatură analogică pe cinste, mă bucur să anunț deschiderea primului weekend de Analog Market!

Acesta se va desfășura în zilele de 13 și 14 iunie, între orele 12:00-18:00, cu intrare gratuită. În cadrul evenimentului, sunteți invitați în număr cât mai mare pentru a achiziționa, reconșiona, folosi și privi diverse produse ale unei ere, sperăm noi, de neuitat! ■

SUPERNOVA

Străinul – crimă sub soare

Ecaterina Volmer

Viața, pentru Meursault (Benjamin Voisin), este un rol întâmplător ce trebuie jucat și pe care el îl îndeplinește mecanic și ezitant, trăgând cu ochiul la cei din jur. Toropit de căldura infernală a Algerului colonial, tânărul funcționar francez pare incapabil să simtă emoțiile care l-ar legitima ca membru deplin al societății. Moartea mamei nu îl afectează, iar căsătoria și iubirea îi sunt indifferente, însă se conformează fără ezitare atunci când devine complice la planul rasist și misogin al vecinului

său, care nu poate duce decât la tragedie.

The Stranger al lui François Ozon se desfășoară pe fundalul Algerului colonizat și ambivalent al anilor treizeci, de care regizorul se preocupă mai mult decât Albert Camus în romanul său. Filmul se deschide cu un reportaj ca o reclamă ce prezintă orașul ca un spațiu de vis, modern, cu monumente impunătoare și clădiri în stil parizian, pe care Franța l-a deschis către progres și în care francezii și algerienii conviețuiesc în

pace. Vizual, suntem puși față în față cu realitatea dualității și a segregării care apasă și asupra lui Meursault, el însuși un străin ce nu-și poate găsi locul în niciuna dintre tabere.

Departate de paradisi armonios descris în reportaj, Algerul apare ca scena unui teatru absurd în care aceiași coloniști francezi, indiferenți la soarta nativilor algerieni – numiți peiorativ arabi – ajung să condamne indiferența lui Meursault față de normele morale și emoționale impuse social. Întocmai ca dualitatea orașului, climatul apăsător pare să îi guverneze acțiunile, copleșindu-l și împingându-l la crimă.

Este un film sugestiv apatic, cu scene lente

Un moment de răătăcire sub un soare arzător perturbă echilibrul societății absurde a Algerului anilor treizeci.

alb-negru ce amintesc de noul val francez, queer pe alocuri în stilul tipic al lui Ozon, preocupat întotdeauna de aspectul estetic; tinerețea și senzualitatea lui Voisin împropătează personajul lui Camus și oferă o notă homoerotică narațiunii. De altfel, textul original este urmat cu fidelitate și cu atenție pentru substratul filosofic, nu doar politic, ceea ce face ca totul să devină, înainte de orice, un exercițiu intelectual.

Detașați de faptele la care asistăm, tot ce ne este îngăduit să simțim este, într-adevăr, căldura.

SĂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 20:45 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

DUMINICĂ, 21 IUNIE, ORA 20:00 / CERCUL MILITAR

TIFF. 25

O BIJUTERIE AVANGARDISTĂ PE MUZICA ELECTRO SEMNATĂ GOLAN

MEANDRE

r. Mircea Săucan, 1967

Muzică live:
Golan (Electro Acoustic) (RO)

CINE
CONCERT

Casa de Cultură a Studenților

Miercuri, 17 iunie
18:30

BILETE PE: TIFF.EVENTBOOK.RO | TIFF OFFICIAL APP
TIFF.RO

CU SPRUJINUL:
MOL

Josh Siegel:

„Filmele românești contemporane trimit cu gândul la cele ale lui Bergman, Dreyer, Bresson și Ozu”

Maria Măruță

Josh Siegel, curator în Departamentul de Film al Muzeului de Artă Modernă din New York (MoMA), se alătură **TIFF.25** ca membru al juriului competiției *What's Up, Doc?*. Într-o conversație cu **AperITIFF**, Siegel își exprimă admirația pentru cinematografia românească contemporană și pentru cineastii ei și își dezvăluie preferința pentru documentarele care provoacă publicul.

Privind dinspre Statele Unite, cum este perceput în prezent cinemaul românesc de către critici și public?

Cinematografia românească contemporană a trezit entuziasmul publicului și criticilor de mult timp. Acest lucru nu dă semne de diminuare, după cum o demonstrează *Palme d'Or*-ul câștigat de Cristian Mungiu la Cannes luna trecută, Premiul Oscar pentru cel mai bun scurtmetraj de ficțiune obținut de Natalie Musteață și Alexandre Singh, nominalizarea la Oscar a lui Alexander Nanau pentru documentarul *Colectiv* și Ursul de Aur câștigat de Radu Jude la Berlinale pentru *Babardeală cu bucluc sau porno balamuc*. Este o dovadă nu doar a actualității politice, a profunzimii filosofice, a umorului morbid și a esteticilor care traversează genurile în filmele realizate de cinești precum Mungiu, Jude, Andrei Ujică, Corneliu Porumboiu, Cristi Puiu și Radu Muntean, ci și a actorilor proveniți în mare parte din teatrul românesc, care aduc în aceste

Josh Siegel

povești tulburătoare morale toate complexitățile și nuanțele dorinței, fricii, bunăvoinței și corupției umane. Fie că sunt comice sau amare, de ficțiune, non-ficțiune sau un amestec al celor două, filmele românești contemporane trimit cu gândul la cele ale lui Bergman, Dreyer, Bresson și Ozu – un tip de cinema pe care îl întâlnim tot mai rar în zilele noastre.

Care este relația dumneavoastră personală cu cinematografia românească?

Cred că am fost prima persoană care l-a prezentat pe Mungiu în America de Nord, când am proiectat lungmetrajul său de debut, *Occident*, într-un omagiu adus Fondului Hubert Bals la MoMA, în 2002. De asemenea, m-am bucurat să prezint clasice ale cinematografului românesc,

fie într-o retrospectivă Lucian Pintilie, fie în cadrul *To Save and Project* – festivalul de restaurare al MoMA pe care l-am fondat în 2002 și care a inclus lucrări semnate de Sergiu Nicolaescu, Ion Popescu-Gopo, Liviu Ciulei și alții. Astăzi, sunt încântat să fac parte din juriul de film documentar la **TIFF**, alături de bunul meu prieten Alex Nanau, și să prezint retrospective complete la MoMA dedicate lui Andrei Ujică în septembrie anul acesta și lui Radu Jude, anul viitor.

Ca jurat al Festivalului Internațional de Film Transilvania, cum vedeți rolul TIFF în cadrul mai larg al circuitului internațional al festivalurilor?

Este prima mea vizită în România și, în consecință, prima

Orice artă care durează în timp – fie ficțiune, non-ficțiune sau hibrid, abstractă sau figurativă, tonală sau atonală – caută să ne tulbure și să ne dezorienteze, să ne scoată din obiceiurile noastre de percepție, experiență și certitudine, să ne aprofundeze umanitatea și legătura cu lumea din jur.

mea participare la **TIFF**. Bănuiesc că nu va fi și ultima.

În activitatea dumneavoastră curatorială și festivalieră, cum selectați documentarele pentru retrospective – ce calități fac ca un film să reziste sau să rămână relevant în timp?

Sunt atras de documentare care lasă loc imaginației și îi invită pe spectatori să-și pună întrebări, fără a le oferi pe tavă răspunsurile. Sensul se naște acolo unde ochiul și urechea se întâlnesc cu mintea, iar acest lucru este cel mai puternic atunci când nu ni se spune ce să gândim sau ce să simțim, când nu suntem liniștiți de concluzii banale și când sistemele noastre de convingeri nu sunt doar validate de altele cu o orientare politică similară. ■

25 YEARS LATER

Mulholland Drive

Coșmaruri plăcute

Radu Toderici

Nu știu dacă David Lynch o fi făcut vreodată terapie,

dar cred că ar fi fost un subiect ideal. Adică terapeutul și-ar fi spart capul cu contradicțiile lui Lynch – cum facem și noi cu filmele lui.

Omul a fost un paradox: și-a parcurs anii copilăriei într-o familie iubitoare, într-o suburbie idilică a orașului Boise, în statul Idaho, în anii '50, dar trimiterile din filmele lui la suburbia tipic americană, la rock'n'roll-ul și pop-ul auzite pe când era mic, la afecțiune și erotism au aproape de fiecare dată ceva straniu și amenințător în ele.

În *Mulholland Drive*, capodopera lui din 2001, aceste coșmaruri cu luciu vintage, cărora big band-ul de pe genericul de început le imprimă ritmul retro corespunzător, sunt foarte bine porționate și distribuite. Structura filmului pare la prima vedere neglijentă – poate fiindcă fusese conceput inițial ca un episod pilot de serial, iar apoi rescris parțial și extins la scara unui lungmetraj.

Cumva, totuși, frânturile de povești străine una de

Poate morala de extras din filmele lui Lynch e că o minte senină creează cele mai colorate și suprarealiste coșmaruri.

alta comunică insolit între ele. De vină o fi metoda lui Lynch: în cuvinte împrumutate de la un amic, simți că, acolo unde trebuie, regizorul lasă o secundă sau două în plus dintr-o scenă înainte să taie la montaj sau îi pune pe actori să joace o emoție care la milimetru nu e chiar, chiar cea potrivită.

Teoria mea e că pentru structura poveștii principa-

le, care ar putea fi descrisă metaforic drept o bandă Möbius – personajelor li se întâmplă lucruri asimetrice în lumi paralele și simetrice –, Lynch a folosit mai întâi o ciornă: filmul *Lost Highway*, făcut cu patru ani înainte. Ce i-a ieșit lui Lynch doar parțial acolo – o scenă citabilă la infinit și încă vreo câteva decente – s-a ajustat mult mai elegant și mai subversiv în *Mulholland Drive*. Drept urmare, acesta din urmă e încă terifiant în unele scene, traversat de umorul sec, minunat, al lui Lynch în altele, ironic la adresa

industrii americane de film ocazional și, nu în ultimul rând, tenebros și erotic.

Apropo de acest erotism. Laura Harring are la un moment dat în film o scenă nud. Era pe la începuturile internetului, iar Lynch a luminat scena în așa fel încât umbrele să fie la locul lor și să nu poată fi făcută o captură de ecran explicită cu corpul actriței. De fiecare dată când revăd filmul, îmi aduc aminte de acest gest de o inefabilă decență al lui Lynch.

SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 18:00 / CINEMA FLORIN PIERSC

Un spectacol de dans Aterballetto

Nocte Morricone

Regia și coregrafia: Marcos Morau
Muzica: Ennio Morricone

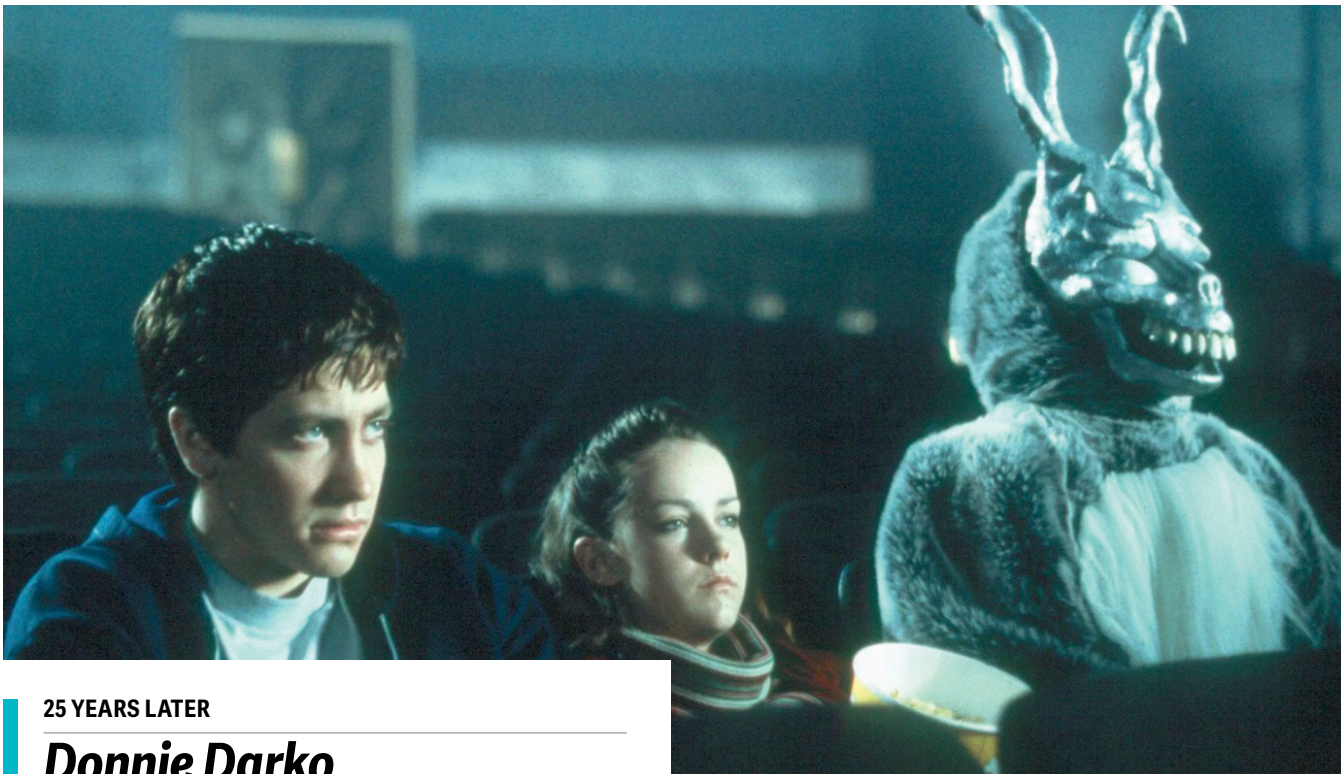
Teatrul Național Cluj-Napoca
Marți, 16 iunie, 19:00

TIFF.25

Bilete pe: tiff.eventbook.ro
TIFF Official App | tiff.ro

vodafone

DeLonghi

25 YEARS LATER

Donnie Darko

Viața tangentă

Ion Indolean

Puține titluri ale anilor 2000 au prins atât de bine neliniștea adolescenței

ca *Donnie Darko*: senzația că realitatea vizibilă e doar o suprafață, că dedesubtul ei pulsează o logică secretă și că fragilitatea propriei percepții poate deveni, simultan, adăpost și capcană. Puzzle-ul temporal propus de Richard Kelly ține laolaltă, în mod excepțional, un teen movie suburban, o poveste despre ruptură psihică și un SF metafizic despre moarte, alegere și sacrificiu.

De aici vine fascinația pe care (mi-)a stârnit-o. Nu ști(a)m niciodată pe deplin dacă Donnie (Jake Gyllenhaal) trăiește o aventură într-un univers tangent, dacă asist(ăm) la o construcție delirantă produsă de mintea lui sau dacă totul e, de fapt, intervalul imaginar dintre accident și moarte. Motorul de avion care cade peste camera lui deschide o fisură în realitate. Din acel

moment, acțiunea nu mai curge liniar, ci capătă forma unei experiențe mentale totale: timpul se desface, cauzalitatea devine suspectă, iar lumea începe să pară contaminată de fricile, dorințele și vinovățiile unui adolescent care nu-și mai găsește locul.

Un film-cult despre adolescență, moarte și posibilitatea tulburătoare ca lumea să mai aibă sens doar în clipa în care se destramă.

Văzut la începutul unui parcurs cinefil, filmul are efectul unei revelații: dă formă unei senzații greu de verbalizat, aceea că lumea adulților este fals ordonată, că școala, familia, terapia, discursul motivațional și moralismul public acoperă ceva mult mai neliniștitor. Profesorii vor să împartă existența între frică și iubire, predicatorii de dezvoltare personală vând certitudini

ridicule, comunitatea se apără prin conformism, iar Donnie simte că realitatea e mai

complicată decât grilele prin care i se cere să o înțeleagă.

Revăzut pe ecran mare, *Donnie Darko* rămâne și o radiografie ideologică a Americii suburbane de la sfârșitul anilor '80, privită din anxietatea începutului de mileniu. Ca în *Twin Peaks* sau *Blue Velvet*, sub suprafața familiei respectabile și a comunității cuminți mișună frici, ipocrizii și forme de violență simbolică. Iar ca în *Jacob's Ladder* sau *Mulholland Drive*, nu mai știm dacă imaginea lumii este memorie, delir, vis ori purgatoriu.

Donnie poate fi mort, ales, bolnav, vizionar sau toate deodată. Important este că filmul deschide o breșă prin care adolescența apare ca o stare-limită: momentul în care descoperi că lumea poate fi o construcție, iar haosul interior devine singurul instrument prin care mai poți citi realitatea.

SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 16:00 / CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

DUMINICĂ, 14 Iunie, ORA 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI

TEEN SPIRIT

Fiica mea e zombie

Dansul vindecă nemorții

Tamara Văscu

O lecție excelentă pentru vremuri nesigure: cum să dresezi un zombie. Regizorul Pil Gam-Sung îmbină prin filmul său cea mai recentă traumă internațională, o pandemie cu un virus greu de eliminat, și povestea deja clasică a invaziei zombie.

În contextul unei epidemii necunoscute de... zombie... Soo-ah, o adolescentă de 15 ani iubitoare de dans, este mușcată și transformată în acest animal de pradă nemort. Deși considerați incurabili și periculoși, zombie mai primesc o șansă dacă Soo-ah

trece toate testele de dresaj. Jeong-hwan, tatăl fetei, ajutat de cel mai bun prieten, fosta iubită și mama lui, încearcă să îi recalibreze creierul infectat prin amintiri din viața umană. Totul e pus pe tavă: de la mâncarea de vită a bunicii și churros, până la reeducarea socială prin lecții de dans pe muzica BoA, sărutul din ochi al pisicii și reintegrarea în programul școlar.

Deși debutează cu un spirit ludic și creează așteptarea unei simple satire, dez-

Un carusel emoțional care te poartă din comedie în dramă, din horror în romance.

voltarea filmului, cu momente intense, personaje tridimensionale și un final care jonglează cu emoțiile, ei bine, toate acestea fac din *Fiica mea e zombie* ceva neașteptat de provocator.

În cele 114 minute de film, răsturnările de situație reies neîncetat. Ești prins mereu între momente maxime de comedie, o dramă de familie la care am vărsat câteva lacrimi,

speranța unui final romantic pentru Jeong-hwan, alături de Yeon-hwa, vânătoarea de zombie.

SĂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 12:30 / CINEMA VICTORIA
LUNI, 15 IUNIE, ORA 14:30 / CINEMA ARTA

Filmul este prezentat cu sprijinul Ambasadei Republicii Coreea în România.

**Born on the track
built for the road.**

The all new RS 5 Sedan

AUTOWORLD
Cluj-Napoca | Calea Turzii 249
0377 925 497 | client@autoworld.ro

Loredana a făcut atmosferă în centrul Clujului

Seria de concerte de pe strada Universității a fost deschisă de nimeni alta decât de Loredana! Vă așteptăm în fiecare zi de la ora 20:00, la câte un concert live, până la final de festival. Accesul este gratuit!

Foto: Chris Nemeș

DULCE DE BINE

Doza de cultură: îți plouă-n gură!

Disclaimer: sunt bucureșteancă. Îmi iubesc mult orașul, dar, în același timp, mă uit adesea cu oarece invidie către Cluj.

Ruxandra Predescu

Dacă reușim să colaborăm în acest fel la scară mare, învățăm de fapt să avem încredere în noi la scară mare

să apară primul desert cultural din România dacă nu aici?

Doza de

cultură se cheamă inițiativa și este pornită de Andi Daiszler și Asociația Daisler în colaborare cu Centrul Cultural Clujean și Asociația Patronală HORECA Cluj.

La bază este un mecanism simplu prin care mai mulți actori din cultură și HORECA se adună... într-o singură farfurie și fac ceva pentru cultura locală.

Andi Daiszler mi-a povestit cum i-a venit ideea: „Oricât de banal ar suna, m-am întrebat mereu de ce nu avem mecanisme de

colaborare între noi în afara perioadelor de criză. Un desert e un lucru pe care-l comanzi de regulă când ți-e bine, când vrei să celebrezi ceva, dar în egală măsură, poate fi o dovadă de colaborare eficientă între domenii care vorbesc de multe ori despre aceleași lucruri, calitatea vieții, respectiv Cultură și HORECA”.

Desertul cultural e, la propriu, un desert: salam de biscuiți reinventat, cu alune de pădure sau nuci și miez de caramel sărat (îmi lasă gura apă!!!), o rețetă a Cofetăriilor Pralina. Se găsește deja în câteva locuri din Cluj, iar zece procente din fiecare porție vândută ajung într-un fond din care, anual, se finanțează o inițiativă culturală din oraș.

Așa că... poftă bună la cultură!

P.S. Lista locurilor în care găsiți acest desert se află pe site-ul Asociației Daisler. ■

Din mai multe motive, însă unul dintre ele este comunitatea (cu accent pe "unitate") formată de cei care organizează marile evenimente culturale aici. Așa că unde putea

20 Years of Emerson in Cluj

We drive innovation that makes the world **healthier, safer, smarter, and more sustainable.**

From Cluj to Everywhere

Read more about us

25 YEARS LATER

Călătoria lui Chihiro – o inițiere spirituală

Anda Pășcuță

Chihiro, o fetiță de 10 ani, rămâne blocată pe un tărâm necunoscut, cu părinții ei transformați în porci. Speriată și confuză, pornește într-o călătorie palpitantă și colorată, care o va ajuta să învețe ce înseamnă să muncești, să-l respecti pe celălalt și să rămâi fidel propriei identități.

Capodopera animată japoneză a lui Miyazaki propune o serie de peripecii printr-o lume fascinantă, specifică unei producții a studioului Ghibli.

După ce realizează că părinții ei nu mai sunt oameni și că lumea în care se află diferă cu mult față de cea pe care o cunoștea, Chihiro este copleșită de panica pe care o simte. Un

băiat de vârsta ei, Haku, îi sare în ajutor, iar cei doi ajung să formeze o legătură specială, bazată pe încredere și înțelegere. Pe parcursul călătoriei, Chihiro încearcă să decodifice, susținută de fel și

fel de personaje interesante, regulile acestei lumi magice, fiecare funcționând ca o metaforă pentru viața reală.

De fapt, Miyazaki construiește o lume care o oglindește pe cea existentă. Prin asta, reușește să aducă un comentariu încă relevant la adresa societății noastre consumeriste și obsedate de muncă, în care omul ajunge să piardă legătura cu propria persoană și cu natura. În acest tărâm fantastic, identitatea și conexiunea spirituală sunt cele mai de preț lucruri. Fără ele, Chihiro, precum oricare dintre noi, nu va reuși să se maturizeze și să aprecieze cu adevărat frumusețea vieții.

Spirited Away și-a consolidat statutul de capodoperă a animației contemporane și s-a bucurat de numeroase distincții internaționale, printre care Premiul Oscar pentru cel mai bun film de animație în 2003 și Ursul de Aur la Festivalul Internațional de Film de la Berlin în 2002. **SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 12:00 / CINEMA FLORIN PIERSCIC**
LUNI, 15 Iunie, ORA 19:30 / CINEMA MĂRĂȘTI

TIFF 25

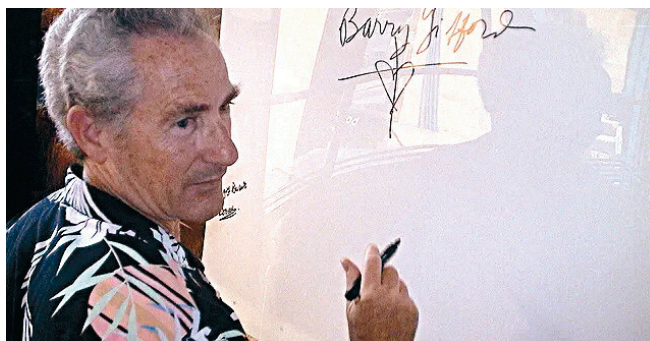
TIFF, o călătorie de 25 de ediții

► 2002

Încă de la prima ediție, festivalul a adus în fața publicului invitați internaționali de renume, chiar dacă s-a desfășurat la o scară considerabil mai mică, cu 43 de filme proiectate în doar două săli de cinema: Cinema Victoria și Cinema Republica (actualul Cinema „Florin Piersic”). Tradiția a început cu vizita actorului canadian Jason Priestley, cunoscut pentru rolul său principal din îndrăgitul serial *Beverly Hills, 90210*.

► 2003

La cea de-a doua ediție, invitat special și membru de onoare în juriul Competiției Oficiale a fost scriitorul american Barry Gifford, autor al romanului *Wild at Heart*, care stă la baza filmului cu același nume în regia lui David Lynch, și scenarist al dramei psihologice *Lost Highway*, semnată de același cineast.

COMPETIȚIE

Lionel – să iubești în tăcere

David Seko

Probabil că avem cu toții oameni la care ținem nespus și cărora, uneori

în momente anume, alteori niciodată, nu le putem spune ceea ce ne dorim să le spunem. Poate că tăcerea noastră este vina lor, sau poate că nu.

Carlos Saiz debutează cu un lungmetraj a cărui putere stă în simplitatea cu care își spune povestea, lăsându-și personajele să trăiască, să caute și să încerce sub ochii noștri, fără să intervină mai mult decât este necesar. Dar ce să încerce? Ei bine, ceea ce încercăm cu toții: să ducem vieți în acord cu propriile idei despre fericire, dragoste și libertate. De aici, puterea extraordinară a filmului: deși personajele au o idee foarte vagă despre ce anume înseamnă de fapt fericirea, dragostea și libertatea, nu încetează nicio clipă să se lupte pentru ele.

Călătoria în care tânărul Lionel și tatăl său imposibil se imbarcă, din Spania până în Franța, pentru a o sărbători pe sora lui Lionel, îi împinge să înceapă o inevitabilă confruntare a trecutului, atât înainte, cât și după divorțul care le-a marcat viața, urmat la câțiva ani de moartea mamei. Lionel pare să fie arhetipul personajului tăcut din filmul de artă doar până când înțelegem cât de greu îi e de fapt să comunice cu tatăl pe care, de-a lungul drumului, realizează cât de mult îl iubește. Iar tăcerea, element principal aici, devine activă și cât se poate de prezentă. Tot ce se petrece în acest pe jumătate *road movie* și pe jumătate *coming of age* este construit în jurul tăcerii, al imposibilității aparente de

Cum comunicăm cu oameni cu care nu se poate comunica, dar pe care îi iubim nespus?

a comunica. Momentele în care această lege a muțeniei este sfidată, în care ceea ce se rostește nu e doar trăn-căneală stânjenitoare, sunt, prin raritatea lor, cu atât mai valoroase.

Iar dacă, văzând distribuția, observăm faptul că cei trei protagoniști ai filmului împart aceleași nume – Lionel Corral, Lionel Corral Bernal și Alicia Bernal – faptul nu este doar o coincidență. Povestea pe care o urmărim e cât se poate de adevărată, Saiz construind trama unei tandre ficțiuni chiar la limita documentarului, folosind oameni reali, în situații reale,

imbarcați într-o călătorie cât se poate de reală. De aici sentimentul acut că suntem invitați în intimitatea unei povești de viață care nu poate fi contestată sub nicio formă.

Iar adevărul pare să fie, cel puțin așa cum îl găsim în *Lionel*, că, odată cu tăcerea lor, crește și dragostea noastră. Așa suntem noi, imperfecti și muritori.

Film prezentat cu sprijinul Ambasadei Spaniei în România.

SĂMBĂTĂ, 13 Iunie / 22:30 / CINEMA VICTORIA
LUNI, 15 Iunie / 17:30 / CINEMA VICTORIA

SUPERNOVA

Dacă porumbeii s-ar face aur

– pe aripile cumpătării

Irina Mărințuș

Suntem precum niște hamsteri într-o roată - poate că singura diferență dintre un viciu și o virtute este doar obiectul obsesiei în sine.

În documentarul eseistic

Dacă porumbeii s-ar face aur, Pepa Lubojacki explorează tema dependenței dintr-o perspectivă de curiozitate și propune întrebarea fundamentală: „ai suferit vreodată după cineva care nu a murit?”. Ne invită în realitatea sa brutal de sinceră, unde fratele (David) și verii săi (David și Marco) trăiesc pe străzile aspre ale Cehiei, cu puține speranțe de abstenență. Lubojacki chestionează legătura dintre o identitate fragmentată și dependență, întrebându-se dacă aceasta spune ceva mai profund despre existența, familia și mediul cuiva: „[sunt ei] putreziți?”.

Fotografiile animate din copilărie contrastează aspectele de colaj cu intervențiile grafice din post-producție, creând o juxtapunere onirică, mai „pufosă”, față

de firul narativ – ce accentuează atmosfera urbană, „de cartier”, de pe străzi. Imaginile reflectă starea de spirit a regizoarei, o stare apăsătoare împletită cu speranță, de care se agață de dragul familiei. Textele suprapuse funcționează asemenea baloanelor de gând din benzile desenate; îi putem privi în gânduri. E încântător cum secvențele filmate în mare parte cu telefonul apropie spectatorul de adevărul autoarei. Comparația porumbeilor cu situația fratelui și a verilor ei apropie, de fapt, o temă de reflecție: dacă oamenii fără adăpost s-ar contopi complet cu fundalul, dacă ar fi „făcuți din aur”, ar fi tratați diferit?

SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 12:00 / CINEMA ARTA
MĂRTI, 16 Iunie, ORA 10:00 / CINEMA ARTA

TEEN SPIRIT

Un an de școală – one of the guys

Maria Măruță

Cei patru protagoniști ai filmului Un an de școală ne supun testului adolescenței: urmezi orbește voia grupului sau riști umilința, dar în propriii termeni?

În liceu, o fată e considerată de gașcă dacă e *one of the guys*. Din acest act de validare vine dovada vie că e relaxată și spontană, că nu cere multe explicații, că știe să se distreze fără inhibiții și că, mai presus de orice, e dezirabilă. Și deși acest status e o metodă bună de supraviețuire și poate fi îmbrăcat de către fete ca o armură împotriva umilințelor de zi cu zi, el

vine cu riscul de a pierde din vedere dorințe și nevoi reale.

Fredrika se mută împreună cu tatăl ei din Suedia în orașul italian Trieste, unde e înscrisă într-o clasă formată exclusiv din băieți. După ce îndură în tăcere câteva umilințe din partea colegilor, Fredrika alege să devină *one of the guys* pentru a-și asigura o viață socială cu adevărat distractivă în noul oraș.

Ulterior poreclită Fred, ea trece repede de bariera lingvistică și e primită în sânul unei găști de trei băieți, unde dinamica se schimbă când încep să o dorească fiecare pentru el. *Un an de școală* al Laurei Samani, filmat în orașul natal al regizoarei și adaptat după o năvelă italiană din 1929, e pe cât de tandru și stimulant, pe atât de fragil – cam ca și anii ado-

lescenței. În timp ce băieții se hrănesc dintr-un *bravado* constant, filmul ne arată cum fetele tind să se piardă pe ele însele în încercarea de a-și păstra demnitatea.

Film prezentat cu sprijinul Institutului Italian de Cultură București.

SĂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 20:30 / CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR LUNI, 15 IUNIE, ORA 18:15 / CERCUL MILITAR

SUPERNOVA

Spre Victorie! – dincolo de cadre

Irina Mărințuș

Dramedia existențială

Spre Victorie! (r. Valentyn Vasyanovych) împletește războiul, relațiile interumane și arta – de fapt, tot ce compune viața lui Valentyn,

un regizor de film epuizat creativ, și relația cu familia, în special cu fiul său, Yaryk; aceste coordonate sunt puse la încercare în contextul Ucrainei postbelice. Filmul

Un regizor, tată și soț joacă mai multe roluri simultan, însă lumea creată de el este fragilă și poate fi atacată în orice clipă; e o bombă cu ceas.

creează un narator nesigur, care ne lasă constant să ne întrebăm: ce face parte din poveste și ce nu?

Relația încărcată tată-fiu amintește de cea din *Sentimental Value*, aici lentila fiind est-europeană. Vasyanovych transformă filmul într-un spațiu de

experiment, surprinzând tragedia sardonică a vieții. El se joacă cu timpul și spațiul pe multiple planuri vizuale și pune sub semnul întrebării granițele reprezentării; e războiul cel care ne destramă sau însăși natura umană? Poate fi evitată tragedia dacă realitatea este redusă la o scenă? „Simt că fac parte din ceva mai mare decât mine”, una dintre replicile preferate ale protagonistului, surprinde cel mai bine esența contextului său.

Vizual, Vasyanovych folosește cadre largi și statice care lasă mizanscena să vorbească de la sine. Acoperișul și peisajele dezolante prind viață, ca și cum războiul și arta ar refuza finalurile fixe, modelând existențe dincolo de controlul omenesc.

SĂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 17:15 / UNIVERSITATEA SAPIENTIA LUNI, 15 IUNIE, ORA 10:00 / CINEMA VICTORIA

TIFF Team

Celestin Drăgănescu, Departamentul Subtitrări

La ediția aniversară, punem un reflector și pe cei din echipa care a făcut și face posibil tot ce înseamnă TIFF: cine sunt (o parte) dintre ei și care e filmul lor la TIFF.

Ruxandra Predescu

titrările să ajungă pe film în locațiile festivalului. Întâi a fost fuga cu stick-urile prin Cluj, după care le transferam local, iar acum avem un sistem complet automat de sincronizare a sălilor de proiecție. De ce? Pentru că amicul meu, Andrei Harabagiu, coleg în TIFF, a considerat că

mă potrivesc pentru acest rol acum mulți ani și iată că și astăzi îmi place la fel de mult.

Dacă TIFF-ul ar fi un film, ce titlu i-ai da și ce gen ar fi?

Fascinant este că lucrezi cu oamenii pe care nu i-ai văzut de un an fără două săptămâni, ca și cum te duci la muncă a doua zi. De acest sentiment nu mă satur.

Eu cred că TIFF-ul este deja un film foarte bun în sine, unul din care ar trebui făcut un sequel în fiecare an. Cât despre titlu, o să las oamenii

mai creativi decât un inginer să se ocupe. La gen m-aș duce spre un thriller umoristic. Există așa ceva?!

Dacă zic TIFF, care e primul cuvânt care-ți vine în minte? Dar prima imagine?

Oricât de banal sau clișeic ar suna, cu siguranță primul cuvânt care îmi vine în minte ar fi „prieteni”, iar imaginea nu poate fi alta decât logo-ul TIFF în Piața Unirii.

Dacă am face o capsulă a timpului pentru echipa TIFF.50, ce ai pune în ea?

Aș pune un film pe peliculă, să fiu sigur că la TIFF.50 o să se difuzeze și așa ceva. Începe în capsula asta și un proiector?

Cine ești, ce faci la TIFF, de câți ani și de ce?

Sunt Celestin, sunt inginer și anul acesta fac majoratul la TIFF. Adică 18 ani în care am avut grijă ca toate sub-

McDonald's susține energia filmelor bune la TIFF

COMPETIȚIE

Umbra tatălui meu file de istorie sensibilă

Vlad Marina

Există ceva universal în poveștile care ne arată istoria mare prin ochii celor mici. În debutul lui Akinola Davies Jr., care are loc în Nigeria anului 1993, este vorba despre niște alegeri prezidențiale cu valoare de punct de cotitură. Victoria candidatului opoziției ar însemna revenirea țării la democrație după un deceniu de dictatură militară. Un amestec indecis de speranță, indignare și teamă pulsează acum pe străzile Lagosului. TAB-uri care defilează arrogant printre mașini și scutere împuținate de o criză severă de carburanți. Zvonuri și mărturii care se bat cap în cap cu informațiile oficiale din presă. Cafenele, autobuze, piețe, parcuri, fabrici, prin care adie un dor de ducă al vremurilor.

Ni le consemnează, pe toate, frățiorii Remi (11 ani) și Akin (8 ani), de-a lungul unei zile în care îl însoțesc pe tatăl lor (Șopé Dirisù, foarte bun) „la oraș”, întru recuperarea unor salarii restante de la fabrica la care lucrează. Să revină mai târziu, li se spune la fața locului, așa că ziua se transformă, pentru cei mici, într-un prilej prețios de a-și cunoaște mai

de-adevăratelea tatăl pe care munca îl ține mai mereu departe de casă. Aici obișnuia să iasă cu mama lor, iată. Se pare că pe atunci erau de nedespărțit – apropiații le spuneau „Romeo și Julieta” de Lagos. Se pare, de asemenea, că tatăl se mai ocupă și cu altceva decât munca la fabrică, chiar dacă în continuare nu le e clar cu ce – mai toată lumea i se adresează respectuos, prin *kapo* („șefule”). Poate că tatăl are inclusiv anumite slăbiciuni. Cert

Uneori, pentru trecerea de la personal la politic nu e nevoie decât de pașii unor fii pe urmele tatălui lor.

e că și el avusese cândva un frate mai mare, până într-o bună zi – o zi călduroasă de vară, ca *asta* – când curenții oceanului i l-au răpit. După aceea, multă vreme nici n-a mai cutezat să se apropie de apă. O face acum, cu fiii lui, într-o secvență cu luciu aproape oniric, ce trimite inclusiv la unul dintre cele mai luminoase momente din *Moonlight* (r. Barry Jenkins, 2016).

Doar că apoi momentul trece. Istoria, cu nedreptățile sale, îi ia din nou pe sus – pe ei și atâția alții care s-au nimerit, fără voia lor, în acest buzunar tumultuos din viața Nigeriei. Ce face *Umbra tatălui meu* foarte bine e tocmai să restituie – cu luciditate, inimă și fler al simplității – memoria afectivă care a însuflețit, de la mic la mare, întreaga confruntare.

SĂMBĂTĂ, 13 Iunie, ORA 17:30 / CINEMA VICTORIA
JOI, 18 Iunie, ORA 15:30 / CINEMA VICTORIA

Afișul TIFF 2026

Parcursul creației și alte considerații

Să faci afișul oricărei ediții TIFF nu-i puțin lucru, însă vizualul ediției aniversare, TIFF.25, e chiar o provocare! Am stat de vorbă cu autorul, Péter Árpád, Art Directorul TIFF. Pe care toată lumea îl știe de Dutzu.

Ruxandra Predescu

Afișul TIFF pentru această ediție aniversară. Forrest Gump pe o bancă tricoloră. „Tot aici”. Care a fost procesul creativ?

De obicei, vine un brief la care trebuie să răspunzi. Problema a fost că anul acesta brieful a fost de tipul: „Vezi ce-ți inspiră ediția aniversară și ce idei ai”. E mult mai greu când ai mână liberă total și nu ai o direcție clară de unde să te apuci. În plus, știam că au fost și câțiva ilustratori provocați să se gândească la subiect. Eu nu sunt ilustrator, sunt grafician, așa că inițial n-am vrut să mă bag. După vreo trei sau patru săptămâni, după ce m-am gândit ce se întâmpla atunci la Cluj, în lume, în cinematografie, ce era relevant la momentul acela, mi-a venit ideea.

Întâi a fost banca sau personajul?

Banca, dar, odată cu ea, personajul a fost evident. Afișul de la Forrest Gump este iconic. Deși, spre mirarea

mea, nu a fost recunoscut de toată lumea.

Probabil și pentru că filmul are peste 30 de ani. Nu toată lumea l-a văzut.

Da. La fel și cu banca. Nu sunt sigur că generațiile mai tinere știu de băncile tricolore din Cluj.

Tu ești la TIFF din 2022. Ai făcut o retrospectivă a afișelor de până la tine? Ai vreun favorit?

Multe au fost inspirate din spotul promo, dar au fost și excepții. Una dintre ele, cea cu portretele 3D, a lui Bucovesan, e preferata mea. Și, apropo de asta, la

„La TIFF, afișul trebuie să transmită o idee, un gând, o problemă” – Péter Árpád

Continental o să fie o retrospectivă a spoturilor, care se poate vedea din stradă printr-o mică deschizătură dintr-un ochi! Să vă duceți să vedeți!

Cât de important e afișul unui asemenea eveniment?

Contează mult. Dacă la alte tipuri, la un concert de muzică, de exemplu, el trebuie mai ales să vândă bilete, să cheme oamenii, la un festival precum TIFF, trebuie să aibă un concept, un *statement*, să spună ceva.

Să pornească o conversație.

Exact, și mi se pare important să faci asta.

Apropo de asta, cum vezi tu asaltul AI în acest domeniu?

Poate sunt prea optimist, dar eu încă nu văd un pericol real în momentul ăsta. Și până acum a existat o categorie de clienți care rezolvau lucrurile care țin de grafică cu copilul secretarei care știa să folosească un computer. Probabil aceștia își vor face în continuare logourile cu AI. Dar cei care vor mai mult nu se mulțumesc cu ce poate livra acum AI-ul.

Poate livra destul de bine dacă știi ce și cum să-i ceri.

Da, grafic pot să iasă niște imagini bune. Uite, citeam un interviu cu un dezvoltator de AI care spunea că sunt nenumărate imagini făcute cu inteligența artificială și nimănui nu-i pasă de ele. Nu au povești, nu au încărcătură emoțională. Nu pornesc acea conversație de care spuneam mai sus.

Revenind la TIFF, de când ești la Cluj?

Am venit în 1999 la facultate și am plecat înapoi la Sfântu Gheorghe în 2003, apoi m-am întors.

Îți aduci aminte de primul afiș?

Cred că era cel cu niște stele printre baloți de paie? Sau nu, cred că cel cu litere mari pe Cetățuie.

Și de-a lungul timpului, care a fost relația cu TIFF?

Participam, mergeam la filme, la evenimente, apoi am început să cunosc și oameni din echipă și să mă împrietenesc cu ei. Odată, țin bine minte, am coborât într-un club, ceva, și la subsol cântau Zdob și Zdub. Așa, fără nicio pregătire, pe o scenă cât masa asta.

De final, care e imaginea care-ți vine prima dată în minte când te gândești la TIFF?

Nu e o imagine, ci o culoare. Roșu. ■

Tudor Giurgiu: “I did not make films in a certain style just because it was fashionable”

Ion Indolean

From a one-take film made as a collective challenge in Eforie Sud to a discussion about the Romanian National Film Center, aesthetic camps and the risk of repeating oneself, Tudor Giurgiu talks about the need to change working formulas. At the same time, the director is preparing a documentary about Nadia Comăneci and is thinking about a broader direction dedicated to sports stories.

3 Days in September seems, at least in your recent filmography, like a change of register. How do you choose your subjects? Why do you move toward such different areas?

First of all, it gives me the opportunity to show that I am versatile. I like doing things differently. It also comes from a fear of repeating myself, of using the same type of storytelling, the same angle, the same perspective.

It seems to me that, as you get older, there is a risk of becoming very faithful to a single formula of cinema. That is where the

“There is this illusion that the director comes in with a magic wand. From a certain level onward, actors only need to be helped, guided” – Tudor Giurgiu

conscious attempt to change register and choose different subjects comes from, but especially the desire not to repeat the process. I like working with other collaborators, with younger people, listening to their voices. I think that helps the film.

You mentioned the fear of repeating yourself. I would also call that the courage to go down paths you have not taken before. How do you

relate to the aesthetic or ideological trends that appear in Romanian cinema?

I don't think I can place myself in a category. In any case, I did what I felt was right for me. I did not make films in a certain style just because it was fashionable to use long takes or to be associated with the Romanian New Wave. I did things the way I felt was right for me and for the story.

And *3 Days in September* was a form of freedom. It came unexpectedly, but I said: “Let's do it.” To turn down a chance like that seemed wrong to me. I think the fact that we made it as a group experience, like a creative camp, also mattered a lot.

The shoot also started as a kind of creative camp by the seaside. What did that mean concretely?

I liked the idea of having some rules: the heads of departments should be people who had never worked together before. The cinematographer was shooting his first film. I had not worked before with the production designer or with the costume designer. I had worked with some of the actors, with Emilian Oprea and Andreea Vasile,

“Instead of sitting around waiting for the CNC decisions, we can make a different kind of storytelling and other kinds of stories” – Tudor Giurgiu

but otherwise they were new people. It was very nice to discover one another and to work in this formula with many people.

You have spoken openly about the fact that the beginning of the film starts from an acknowledged reference to *Sábado, Matías Bize's* film. How do you relate to influence, borrowing, or dialogue with other filmmakers' work?

Here it was organic. When I saw the beginning of *Sábado*, I immediately said: "That's it." And from there, all the other things connected. In general, of course, I watch my colleagues' films, but I don't necessarily relate to them in those terms. I admire very much what Radu Jude does, for example.

You can do things in reasonably civilized conditions, with people who want to contribute, with small budgets and with the promise of financiers who, in the end, help you.

Speaking of funding: how do you see the situation of the CNC competition? Is anything essential changing?

From what I know, the regulations went to the Ministry and were approved. There will clearly be a change. I think there will be more money. But I still find this scoring system debatable. I mean the way projects are evaluated. We are returning once again to the same system, which has generated a lot of resistance within the profession. Alex Trăilă wrote very well about this: a system based on meritocracy and on the recycling of the idea that every director and producer has a rating and lives off that rating. So much emphasis is placed on an arithmetical calculation, as if subjectivity could be eliminated from the selection of projects. Everywhere in the world, from the Cannes jury

"3 Days in September was a form of freedom" – Tudor Giurgiu

to any other competition, you have people who are better or worse, more subjective or less subjective. Nobody is going to convince me that at Cannes everyone is hyper-competent and neutral, while at the CNC they are not. It is an illusion that this problem exists only here.

So you would prefer a process based more on conversation and consensus than on grids?

Yes. I don't understand why the jury could not, through a long conversation, not just through mathematical judging, arrive at a list: which are the 10 or 20 films that represent us? Of course, there is negotiation, but everyone has the same taste. You compromise a little, others compromise a little. But I think people can negotiate and agree on a list without the need for grids.

The last part of our conversation moves toward Nadia Comăneci. After *Nasty*, you are preparing a documentary about an equally mythological figure. In what direction did you want to take the film?

The weight of the film inevitably comes from the fact that you are talking about such a complex figure, about whom people know very little when it comes to her critical, vulnerable, complicated moments. The official communist narrative is so negative and, at the same time, the image of perfection, of the perfect 10, is so present. For me, what mattered was realizing that the film is about how you can rebuild yourself as a person from nothing, after hitting rock bottom. That is what happened to her in 1989-1990, when she arrived in America.

Returning to *3 Days in September*: how was the reception in Rotterdam?

When I finished it, I put it aside for a few months. Then I sent it to Rotterdam, convinced that it was much too light, much too simple, without the weight of major works. The people in Rotterdam were very enthusiastic. They even told me I should have sent it earlier, because they could have selected it for a competition called Big Screen Competition, for more audience-oriented films, a section for which they had already closed the selection.

It was very encouraging. They found it interesting precisely because the film does not follow that expected matrix. That made me feel that, actually, we really did have a film. I would repeat the experience anytime, including the one-shot convention, which gives a director the chance to use everything he has accumulated.

FRIDAY, JUNE 19, 8:30 PM / STUDENTS' CULTURAL CENTRE

Josh Siegel: “Contemporary films from Romania harken back to those of Bergman, Dreyer, Bresson, and Ozu”

Maria Măruță

Josh Siegel, Curator in the Department of Film at New York City’s Museum of Modern Art (MoMA), joins **TIFF.25** as a member of the jury for the *What’s Up, Doc?* competition. In a conversation with **AperITIFF**, Siegel expresses his admiration for contemporary Romanian cinema and its filmmakers, and reveals his affinity for documentaries that challenge rather than reassure their audiences.

From your perspective in the U.S., how is Romanian cinema currently perceived by programmers, critics, and audiences?

Contemporary Romanian cinema has long excited audiences and critics. And this shows no sign of abating, as evidenced by Cristian Mungiu’s *Palme d’Or* at Cannes last month, Natalie Musteață and Alexandre Singh’s Academy Award for Best Live Action Short Film, Alexander

Josh Siegel

Nanau’s Oscar nomination for his documentary *Collective*, and Radu Jude’s Golden Bear at the Berlinale for *Bad Luck Banging or Loony Porn*. It’s a testament not only to the political urgency, philosophical depth, morbid wit, and genre-bending aesthetics of filmmakers like Mungiu, Jude, Andrei Ujică, Corneliu Porumboiu, Cristi Puiu, and Radu Muntean but also to actors drawn largely from the Romanian stage,

All enduring art – whether fiction, nonfiction, or hybrid, abstract or figurative, tonal or atonal – seeks to unsettle and disorient us, shake us out of our habits of perception, experience, and certainty, deepen our humanity and our connection to the world around us.

who bring all the complexities and shadings of human desire, fear, beneficence, and corruption to these morally vexing tales. Whether in a comical or bitter vein, in fiction, nonfiction, or some intoxicating mix of the two, contemporary films from Romania hark back to those

of Bergman, Dreyer, Bresson, and Ozu – the kind we find in short supply these days.

What is your personal relationship with Romanian cinema?

I believe I was the first person to show Mungiu in North America when I presented his debut feature, *Occident*, in a tribute to the Hubert Bals Fund at MoMA in 2002. I have also been pleased to present classics of Romanian cinema, whether in a Lucian Pintilie retrospective or in *To Save and Project*, the MoMA restoration festival I founded in 2002, that which featured work by Sergiu Nicolaescu, Ion Popescu-Gopo, Liviu Ciulei, and others. Today, I’m thrilled to be serving on the doc jury at **TIFF** with my dear friend Alex Nanau, and to be presenting complete MoMA retrospectives of Andrei Ujică this coming September and Radu Jude next year.

As a juror at Transylvania International Film Festival, how do you see TIFF’s role within the broader international festival landscape?

This is my first time in Romania, and consequently my first time at **TIFF**. I suspect it won’t be the last.

In your curatorial and festival work, how do you select documentaries for retrospectives – what qualities make a film endure or remain relevant over time?

I gravitate towards documentaries that leave room for the imagination and invite audiences to ask questions without being spoon-fed easy answers. Meaning is produced where the eye and ear meet the mind, and this is most resonant when we’re not being told what to think or feel, not being reassured by trite conclusions, and not having our belief systems merely validated by those of a similar political persuasion. ■

FOCUS OLANDA

În lanul de trestii

Răul e mereu aproape

Ioan Șteopoaie

Debutul în lungmetraj al olandezului Sven Bresser pune în prim-plan un personaj taciturn care zorește toată ziua în lanul de trestie. Actorul neprofesionist Gerrit Knobbe se joacă pe el, sub pseudonimul Johan, și ne introduce rând pe rând în rutina lui de fermier. În primele zece minute, atunci când taie, leagă și arde snopi de trestie fără să scoată vreun cuvânt, pare să se afle în starea sa naturală. Acest echilibru e tulburat atunci când găsește cadavrul unei fete, abandonat

Ce e de făcut când liniștea și siguranța comunității e perturbată de un rău spre care nu se poate îndrepta degetul cu exactitate?

pe terenul său; banalitatea zilelor începe să fie acaparată tot mai mult de un rău care pândește dintr-un loc ascuns. Vântul care face ca trestia să se miște haotic, ploaia care dă senzația că e aproape să treacă prin parbriz sau pocnitul focului pe care Johan îl folosește ca să curețe terenul, devin necesare și accentuează disperarea protagonistului care nu-și găsește loc să iasă de după fața sobră pe care o menține pe tot parcursul filmului.

Obsesia lui pentru rezolvarea cazului vine și din grija pe care i-o poartă nepoatei sale, Dana, iar asta îl împinge spre o joacă de-a detectivul particular. Cu un bagaj considerabil de expresii faciale, Johan surprinde permanent în interacțiunile pe care le poartă și reușește să ne facă să înțelegem că siguranța poate să fie uneori un lucru foarte fragil.

Filmul a avut premiera în competiția celei de-a 64-a ediții a *Semaine de la Critique*, desfășurată în cadrul Festivalului de la Cannes.
SĂMBĂTĂ, 13 IUNIE, ORA 20:45 / CERCUL MILITAR
LUNI, 15 IUNIE, ORA 12:30 / CINEMA VICTORIA

Filmul este prezentat cu sprijinul Ambasadei Regatului Țărilor de Jos în România, SEE NL.

NOVA
POWER AND GAS

Aduce energia serilor de film la TIFF

Partener TIFF 2026

 Ne vedem în Iulius Parc | 12 – 21 iunie

 Am pregătit surprize

Ne vedem la film!

Producem, stocăm și furnizăm energie electrică și gaze naturale la nivel național.

Te susținem cu toată energia.

vreulanova.ro

După 25 de ani la TIFF.25

Spectatorii ediției aniversare **TIFF** se vor putea bucura de unele dintre cele mai relevante filme lansate odată cu festivalul.

Oana Balaci

De la debuturi inovatoare, la filme premiate în marile festivaluri de profil sau producții cu mare succes de box office, secțiunea *După 25 de ani* oferă publicului șansa de a (re)vedea pe marele ecran zece capodopere cinematografice care au trecut testul timpului și continuă să captiveze cinefilii de pretutindeni.

Printre cele mai reprezentative titluri – și un must-see pentru orice împătimit al filmului – se regăsesc: thrillerul psihologic *Calea misterelor* (*Mulholland Drive*), care i-a adus lui David Lynch a patra nominalizare la Oscar și premiul pentru regie la Cannes; cel mai renumit film al studioului japonez de animație Ghibli, *Călătoria lui Chihiro* (*Spirited Away*, r. Hayao Miyazaki), premiat cu Ursul de Aur la Berlin, plus un Oscar; și drama medicală *Voință* (*Wit*) în regia lui Mike

Amélie (*Le fabuleux destin d'Amélie Poulain*), r. Jean-Pierre Jeunet

Mitchell) a vorbit în numele unei comunități neînțelese, câștigând nenumărate premii, inclusiv la Berlin. *O lume de fantome* (*Ghost World*),

atinge teme precum izolarea socială și sacrificiul de sine.

Programul pune în lumină și cinematografia europeană. Comedia roman-

tică *Amélie* (*Le fabuleux destin d'Amélie Poulain*, r. Jean-Pierre Jeunet), nominalizată la cinci Oscaruri, a avut parte de un mare succes de public. Debutul lui Danis Tanović, *Pământul nimănui* (*No*

Man's Land), urmărește doi soldați din tabere opuse în timpul războiului din Bosnia și Herțegovina și a primit Oscarul pentru *Cel mai bun film străin*. Unul dintre cele mai controversate filme ale lui Michael Haneke, *Pianista* (*The Piano Teacher*) a șocat o generație întreagă portretizând o idilă cu tendințe masochiste. Nu în ultimul rând, *Marfa și banii*, debutul lui Cristi Puiu, a avut premiera mondială la Cannes și a anunțat astfel apariția Noului Val Românesc. ■

Extrem de diferite tematic și stilistic, filmele din secțiune au totuși ceva în comun: au marcat ireversibil începutul mileniului.

Hedwig and the Angry Inch, r. John Cameron Mitchell

Nichols, câștigător a trei premii Emmy.

Selecția întrunește și producții ce au devenit în timp filme cult, emblematice pentru îndrăzneala lor revoluționară. Musicalul satiric *Hedwig and the Angry Inch* (r. John Cameron

o comedie neagră coming-of-age, a reprezentat debutul în ficțiune al cineastului Terry Zwigoff și a lansat internațional cariera actriței americane Scarlett Johansson. Cu un protagonist tulburat de viziuni terifiante, SF-ul *Donnie Darko* (r. Richard Kelly)

Marfa și banii, r. Cristi Puiu